

Directa

periodisme cooperatiu per la transformació social

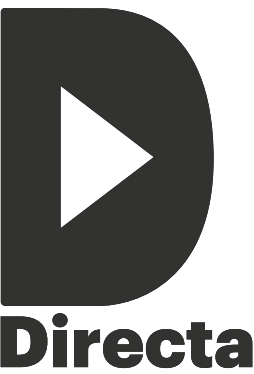
Núm. 486 del 16/10 al 29/10 de 2019 2,5 €

La resposta a terra

Desobediència civil massiva contra la sentència al procés. Milers de persones tallen les principals vies de comunicació i bloquegen l'aeroport del Prat

pàg. 4-11

periodisme cooperatiu per la transformació social

EDITA
La Directa SCCL
C. Riego, 37, baixos esquerra
08014 Barcelona
Tel: 935 270 982
Mòbil: 661 493 117
directa@directa.cat
www.directa.cat
DIPÒSIT LEGAL: B 16982-2016

Aquesta publicació intenta escriure amb un llenguatge no sexista i no androcèntric. La Directa no comparteix necessàriament les idees expressades als articles d'opinió.

QUI SOM?

- A fons**
Grup d'investigació
- Miralls**
Gemma Garcia
- Cruïlla**
Laia Mas i Guille Larios
- Impressions**
Laia Alsina, Ekaitz Garate i Xavier Puig
- Roda el món**
Oriol Andrés i Joan Mas
- Expressions**
Clara Macau i Núria Curcoll
- La indirecta**
Àlex Romaguera i Mariana Cantero
- L'espina**
Carlos Villafranca
- Fotografia**
Víctor Serri
- Il·lustració**
Roser Pineda i Lluís Ràfols
- Correcció**
Èlia Olivan
- Edició**
Jesús Rodríguez
- Disseny gràfic i compaginació**
Pau Fabregat
- Projecte gràfic**
Lola Fernández, Gerard Casadevall, Diego Muñoz i Pau Fabregat
- Coordinació web**
Eloi Latorre, David Bou, Gemma Garcia i Maties Lorente
- Coordinació País Valencià**
Ester Fayos
- Audiovisuals**
Sònia Calvó i Marta Pérez
- Administració i subscripcions**
Ester Mora
- Difusió**
Estel·la Marcos
- Publicitat i distribució**
Paula Rodríguez
- Gestió web**
Talaïos Koop.

NUCLIS TERRITORIALS I MITJANS COL·LABORADORS:
Gironès, la Selva, Pla de l'Estany i Baix Empordà ('L'Ariet'); Alt Empordà ('La Fissura'); Osona ('El Setembre'); Maresme; Baix Llobregat ('La Riuada' i 'Infobaix'); Alt Penedès, Baix Penedès, Anoia i Garraf ('Xarxa Penedès'); Vallès Oriental; Vallès Occidental; Barcelonès ('La Intervia'); El Camp; Terres de Ponent; Castelló; València; Mallorca ('Aguait'); Eivissa; Menorca; Perpinyà i Terres de l'Ebre, El Salto, La Marea, Pikara, Argia, Ahôtsa, Soberania Alimentaria

CONTACTES:
General directa@directa.cat
Redacció Barcelona redaccio@directa.cat
Redacció València paisvalencia@directa.cat
Subscripcions subscripcions@directa.cat
Publicitat publicitat@directa.cat
Distribució distribucio@directa.cat

PORTADA: VICTOR SERRI

La Directa enguany ha rebut dues subvencions de la Generalitat de Catalunya, que representen un 5% del seu pressupost. Per això hem de posar el seu logotip.

SUMARI

A FONS

4-11

La resposta a la sentència
Un cop publicada la sentència de presó contra càrrecs electes i líders socials independentistes, esclata a Catalunya una massiva resposta desobedient. Un reportatge d'Adrià Crespo, Jesús Rodríguez, Gemma Garcia i Maties Lorente. Fotos de Víctor Serri, Bru Aguiló, Freddy Davies, Carles Palacio, Dolors Pena, Dànae Quiroz i Sarai Rua.

MIRALLS

12-15

Entrevista a Feliu Ventura
Iván Argente Poveda conversa amb el cantautor valencià, que acaba de publicar *Convocatòria*. Nou anys el separen del seu darrer treball. Durant tot aquest temps, ha exhibit una forta resistència a la indústria discogràfica actual. Amb fotos de Lucas Guerra.

IMPRESSIONS

16-18

Els poders de l'Estat contra el procés
Article del professor de la UOC Vicens Valentín. Amb dibuix de Mercè Moreno.

El nostre planeta
Una reflexió de Paula Carpintero, integradora social. Amb il·lustració de David Van Der.

CRUÏLLA

19-21

Neteja, salut i bellesa artesana
L'autofabricació ecològica de desodorants, sabons, locions o cosmètics permet gaudir d'un estil de vida més saludable i sostenible amb el medi ambient. Alhora, suposa una alternativa laboral. Un article d'Ester Fayos amb fotos de Lucas Guerra.

RODA EL MÓN

22-26

L'extractivisme a Colòmbia
Grups ambientalistes i sindicals i sectors acadèmics es coordinen per fer front a la possible implantació del *fracking*. Per Jaume Gil.

I després de l'1-O al Camerun del Sud
Un reportatge de Júlia Bacardit.

La ludificació del terror ultradretà
L'anàlisi internacional de Roger Suso.

EXPRESSIONS

27-31

Les cultures negres, al centre
L'emergent programació de festivals de música, cicles literaris, teatre i cinema mostra com artistes i intel·lectuals de la comunitat afro volen explicar la seva història. Un reportatge de Clara Macau.

'Dins i fora'
El relat de Santiago Alba Rico, il·lustrat per Núria Curcoll.

INDIRECTA

32

Entrevista a Grace Munene
Víctor Yustres parla amb la rapera i activista LGBTI de Kènia. Ha abanderat la lluita pels drets LGBTI amb la seva música i els seus missatges fins al punt que moltes l'han proclamat "ambaixadora arc de Sant Martí". Foto de Sandra González.

La Comunal obre les portes

El nou espai cultural cooperatiu de Sants iniciarà la seva activitat durant el mes de desembre de 2019 i acollirà la seu social de vuit cooperatives de diferents àmbits de l'economia, entre les quals la 'Directa', que hi tindrà la seva nova redacció

Jesús Rodríguez | @albertmartnez

La cooperativa de segon grau La Comunal tornarà a donar vida a un conjunt d'edificis de principis del segle XX destinats en el passat a la fabricació de veles i tèxtil per a vaixells. Està situat al carrer d'en Blanco, cantonada amb Riera d'Escuder, i al recinte també hi havia diverses botigues que tenien accés des del carrer de Tenor Massini. Segons la documentació més antiga que hem trobat a l'arxiu municipal de Barcelona, la unificació o construcció del complex data de l'any 1926. Ben aviat farà un segle.

En els últims anys, el recinte havia patit un deteriorament important per la manca d'ús, i va ser precisament això el que va motivar les entitats de La Comunal -Lacol, La Ciutat Invisible, Directa, Aula d'Idiomes, Jamgo, Que Soni, Kop de Mà i Koitton Club- a impulsar el seu procés de rehabilitació i transformació plenament integrat al barri. L'objecte d'aquesta societat cooperativa és "mancomunar la gestió i els serveis associats derivats d'una seu social compartida entre les sòcies, amb la vocació d'amplificar la potència cooperativa de les integrants i enfortir el vincle entre elles per multiplicar la presència i l'impacte de les pràctiques de l'economia social i solidària al territori".

La vessant arquitectònica de tot el projecte ha estat a càrrec de la cooperativa Lacol, arrelada des de fa deu anys al triangle de Sants, a tocar de la plaça Osca, i que abans de finalitzar l'any 2019 tindrà les oficines a la primera planta de la nau central de La Comunal. El veïnat dels seus baixos serà La Ciutat Invisible, amb una activitat "dirigida a crear i difondre continguts crítics que impulsin processos de transformació política i social". Disposen de tres grans àrees: comercial (llibreria i venda de roba de comerç just), suport cooperatiu (assessorament i acompanyament tècnic) i recerca social i formació. A l'esquerra d'ambdues entitats -vist des de Riera d'Escuder- trobareu la nova redacció de la DIRECTA, precisament quan serem ben a prop de la fita de 3.000 subscriptores. Un espai ampli i lluminós que de ben segur ens ajudarà a fer una millor feina periodística.

La tercera nau la compartiran la cooperativa tecnològica Jamgo, que treballa amb programari lliure -dis-

senyant i desenvolupant des d'aplicacions avançades fins a pàgines web- i Que Soni, amb una feina que va des de la sonorització d'espectacles, concerts o festes, fins a la creació d'esdeveniments propis, l'acompanyament artístic o el treball cultural comunitari. L'Aula d'Idiomes, cooperativa ideada i impulsada per un grup de professores i professors del sector de l'ensenyament de llengües, la trobareu en un quart edifici de nova cons-

trucció, on també s'ubicaran les sales de reunió d'ús compartit i la sala d'actes multiusos. Al lateral del carrer de Tenor Massini, la confluència de Koitton Club i Kop de Mà donarà a llum La Deskomunal, un espai de trobada -en una sala totalment insonoritzada- on es podrà gaudir de cuina de mercat i arts escèniques.

La Comunal en el seu conjunt promou l'economia feminista, comunitària, ecològica, respectuosa amb

el medi ambient i integrada a escala humana a l'entorn, que cerca assolir una redistribució més equitativa i socialment més justa dels recursos i la riquesa social comuna. El projecte arquitectònic també s'ha fet amb la mirada posada en la sostenibilitat, amb un sistema de regulació de temperatura adaptat a la incidència solar, el clima en general i els corrents locals d'aire, per evitar així calefaccions i refrigeracions abusives.

TORNA LA FORÇA DE LA GENT

Després de fer-se pública la dura sentència contra càrrecs electes i líders socials del procés, es desplega arreu de Catalunya una resposta immediata, amb talls de trànsit, concentracions massives i la primera acció de Tsunami Democràtic a l'aeroport del Prat

Milers de persones van arribar al Prat després de caminar vuit quilòmetres sobre la C-31 / BRU AGUILÓ

Adrià Crespo | @crespix
Jesús Rodríguez | @albertmartnez

A les deu del matí del 14 d'octubre, l'única alteració de la normalitat que es percebia als carrers de Barcelona eren les banderes de l'Estat espanyol que penjaven des de dissabte a tres fanals de la Via Laietana, fora de lloc com un paracaigudista que s'equivoca. Restes d'un 12 d'octubre que es va fer dos dies abans però que semblava que hagués estat feia cinquanta anys. Només fa uns minuts que s'ha fet pública -després de múltiples filtracions- la sentència del judici del procés: 100 anys de presó sumen les penes contra Carme Forcadell, Oriol Junqueras, Dolors Bassa, Raül Romeva, Jordi Turull, Josep Rull, Joaquim Forn, Jordi Cuixart i Jordi Sánchez. Els Jordis accediran a la llibertat condicional l'any 2023, i Junqueras hi optarà el 2026. Pedro Sánchez tanca, en roda de premsa, qualsevol possibilitat d'indult o d'amnistia.

Cap a les onze, tres pancartes tallen la Via Laietana a l'alçada de la plaça Ramon Berenguer. És fun-

cionariat del Departament de Polítiques Digitals i Administració Pública, que ha baixat de l'oficina a protestar. Homes encamisats i dones de cabell gris, gent d'ordre, criden "Vergonya!" i veuen com altres treballadores de departaments de la Generalitat, veïnat del barri i estudiantat de la zona s'afegeix a la protesta. Els consellers Jordi Puigneró i Alfred Bosch l'encapçalen, mentre darrere canten que els carrers seran sempre nostres. Una de les dones concentrades valora la sentència i la concentració: "Ens afegim al clam de llibertat. L'única cosa tolerable era l'absolució, i no l'esperàvem". Un veí del barri, en Jaume, que volta la seixantena, troba insultant que la sentència "en total siguin cent anys rodons: com si els haguessin dividit a l'atzar entre els condemnats". Respecte a la protesta, anuncia que ara "caldrà anar lleuger d'equipatge, per estar tots els dies que calguin, tots els anys que calguin". Al darrere, una noia crida esverada que més enllà, al Poble-sec, estan fent un desnonament. Una altra dona contesta, després

Les imatges d'una marea humana desobedient a peu, en patinet o en bicicleta donen la volta al món

Inauguren una nova etapa on la desobediència civil esdevé eina del moviment independentista

de pensar-s'ho molt bé: "Això és la política de la Colau...". En efecte, és un grup heterodox que, malgrat tot, ha de veure com a menys de cent metres un home solitari i atlètic sacseja una bandera espanyola, deixant ben clara la seva postura moderada sobre el conflicte.

A quarts de dotze arrenquen nombroses marxes de manifestants des dels campus universitaris de tot el país. A la capital catalana avancen en direcció a la plaça de Catalunya, on també conflueixen dos nodrits grups provinents de les seues d'Òmnium i la CUP. Es multipliquen els focus de la notícia. L'ANC convoca una roda de premsa, l'Associació Catalana pels Drets Civils -que aplega les famílies de les persones preses i exiliades- llegeix un comunicat a la plaça del Rei, i des del Palau de la Generalitat Quim Torra emet un missatge institucional. Però, sobretot, Catalunya està pendent de l'anunci que la plataforma Tsunami Democràtic farà a la una del migdia. "Tothom a l'aeroport". El missatge arriba a través del seu canal de Telegram, que a mig matí compta amb

140.000 membres; 230.000 a mitjanit. Instruccions d'arribar a les instal·lacions aeroportuàries del Prat per qualsevol mitjà de transport. Les primeres persones s'hi desplacen amb Renfe i la línia 9 del metro, transports que més tard són suspesos per ordre dels Mossos d'Esquadra. Poc després queda bloquejada la passarel·la d'accés de la carretera B-22 a la terminal 1. Les imatges d'una marea humana a peu, en patinet o en bicicleta enfilant la C-31 per superar els vuit quilòmetres que separen la ciutat comtal de l'aeroport donen la volta al món. Skynews, la BBC, Russian Today o Al Jazeera ho mostren a desenes de milions de televidents.

155 vols cancel·lats

Algunes de les que hi arriben encara fan cara de desorientació. A la sortida del metro, agents dels Mossos escorcollen les motxilles amb un cert grau d'aleatorietat: a qui sembla menys turista o a qui té més aparença d'independentista, ves a saber. Un cop a dalt, toca el filtre de veritat: un grapat »

El Cos Nacional de Policia espanyola va efectuar dures càrregues a la Via Laietana / FREDDY DAVIES

» d'agents del Cos Nacional de Policia espanyola (CNP) bloquegen l'accés a la planta 1 i controlen qui té bitllet i qui no. Com que Tsunami Democràtic ha proveït de centenars de targetes d'embarcament simulades a les manifestants i com que algun pobre passatger genuï no duu el bitllet a sobre, s'adoba el terreny a la confusió i a l'error. Una família de l'est d'Europa que no el té ni en paper ni descarregat al telèfon ha de tornar enrere a pensar-se com nassos passar aquella barrera de senyors amb armadura. Els nervis d'una part del passatge amb presses per agafar el seu vol ja comença a aflorar i encara no són les tres. Una dona italiana que era dins de la terminal i havia sortit, ara no sap com tornar a buscar amb qui venia i crida agafant el telèfon. Mentrestant, el personal de seguretat privada (Illunion) filtra quins bitllets són vàlids i quins no, i un dels manifestants a l'altra banda del control es pregunta si un senyor que no és policia pot decidir sobre el seu accés a l'aeroport.

A mesura que va arribant gent en metro o des del pàrquing, la planta zero i l'accés a la planta 1 es van omplint, la temperatura puja i, en un dia especialment humit, l'ambient es fa cada cop més desagradable. La unitat d'antiavalots fa aparició i es posen les bases del que serà la tarda: un llarg bloqueig distribuït en diferents accessos amb càrregues policials puntuals i esbatussades de curt avenç però de porra contundent. A la planta 2, ja a l'accés dels controls de seguretat, dues parelles que volten la seixantena comenten escandalitzades com la policia ha fet fora dos nois de molt males maneres. "Li han dit que l'avisarien només una vegada". I a tot això... "Vostès què hi fan, per aquí?", preguntem. Es miren en silenci i una de les dones ens diu molt seriosa que esperen el seu vol: el 8033 a París Orly. El seu home i l'altra parella es miren entre somriures de complicitat gairebé infantil i marxen.

A mitja tarda puja encara més el termòmetre dins l'edifici, a l'accés a la planta 1, que ara ja queda gairebé infranquejable. El passatge va accedint com pot amb les seves maletes, passant entre les manifestants que són assegudes a terra. La majoria de qui va més cremat, de qui pitjor porta la protesta,

Un agent de la Brigada Mòbil dels Mossos d'Esquadra agredeix un manifestant a la terminal 1 del Prat / SARAI RUA

25.000 manifestants en el moment més àlgid, quan la infraestructura aèria va estar al llindar del col·lapse

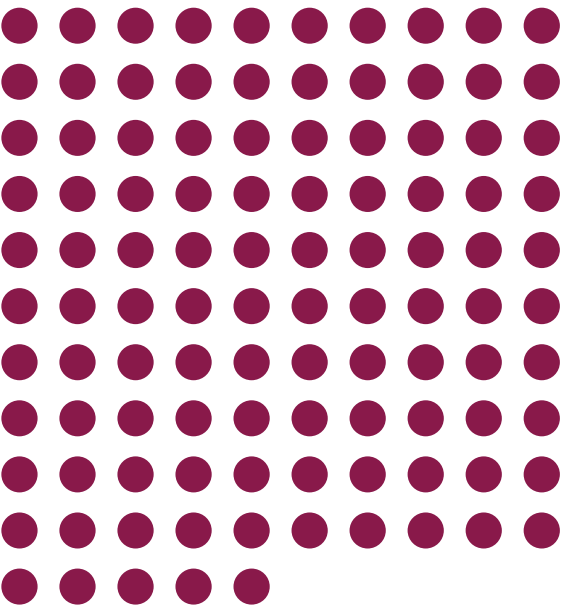
és gent d'aquí, que sap de què va la història i no hi simpatitza. La gent de fora, europea, americana, africana, asiàtica, senzillament avança com pot entre la confusió i l'esforç. Prou en tenen amb no perdre el vol per parar-se a pensar en política o a repartir culpes del seu petit drama. També hi ha molta gent bloquejada, i tant, que s'ho pren amb humor o que senzillament entén els orígens i la legitimitat de la protesta. L'impacte en l'activitat aèria és de 110 vols anul·lats i centenars amb retard fins a la matinada. Cal sumar-hi 45 cancel·lacions més -per la ressaca del *tsunami*- al llarg del

BALANÇ DE PERSONES FERIDES

131 persones

Dades oficials del Sistema dEmergències Mèdiques SEM)

115 a l'aeroport del Prat

8 a Barcelona

4 a Maçanet de la Selva

3 a Lleida

1 a Reus

29 persones

Dades del dispositiu Som Defensores

7 impactes de projectils llançats per la policia (1 a l'ull)

11 periodistes lesionades durant les càrregues policials

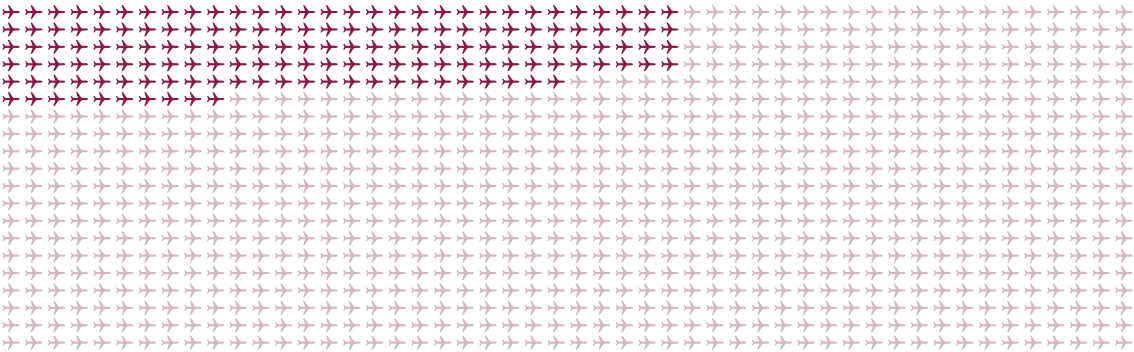

FONT: Grup de Periodistes Ramon Barnils

/ PAU FABREGAT

AFECTACIÓ DEL TRÀNSIT AERI

155 vols cancel·lats en 24 hores (1.000 vols diaris de mitjana)

FONT: Aena

matí de l'endemà. Sumen 155, sí, sí, 155. Diverses tripulacions no troben manera física d'arribar a la terminal i arrossegueu les maletes al llarg de quilòmetres per sobre de l'asfalt.

Milers de punys alçats

La massa de manifestants no para de créixer i assoleix la inèdita xifra de 25.000 en el moment de la posta de sol. L'aeroport està a punt de col·lapsar-se, les accions d'Aena a la borsa baixen i les unitats d'elit de la Guàrdia Civil protegeixen les pistes i l'accés per a mercaderies i carburant. Els Mossos adverteixen

a través de Twitter que l'accés sense autorització a les zones restringides de la infraestructura pot suposar un delictes "molt greu". Curiosament, l'operatiu policial topa amb la restricció aèria del Prat, i els dos helicòpters que controlaven la mobilització des de l'aire reben l'ordre de situar-se més enllà de la vertical de la rotonda d'accés a la T1. Per això, el centre de coordinació policial no rep imatges aèries i això dificulta enormement la mobilitat dels efectius sobre el terreny. A més, una gran columna de furgons de la UIP del CNP queda atrapada entre els vehicles aturats a la B-22. Durant una hora no

poden ni avançar ni fer marxa enrere: els agents que no poden circular amb els furgons queden parcialment inoperatius.

Se sent el crit una vegada i una altra: "1 d'octubre, ni oblit ni perdó", i al carrer, al passeig que porta al pàrquing exterior, alguna gent, mentre fuma, discuteix la manera òptima de bloquejar un aeroport. De sobte tothom juga, també periodistes, a ser estratègia militar i a pensar tàctiques per bloquejar una infraestructura clau. Només com a exercici per passar les estones mortes, que també n'hi ha. És en una d'aquestes quan una reportera de Telecinco es prepara la connexió en directe i la gent comenta amb sarcasme la seva presència: en un moment donat, millor que escridassar-la, la gent considera oportú xiular fluixet "Els Segadors" amb una cura i una precisió melòdica sorprenent. La presència constant de membres del Tsunami que alerten de suposats individus infiltrats i vigilen que ningú s'excedeixi dona pistes del grau d'organització de tot plegat.

A partir de les cinc, comencen els aldarulls i les càrregues al carrer, que ja havien tingut una prèvia a les escales d'accés de l'estació de metro de la línia 9. A la columnata per on passen els busos i els taxis a recollir i a deixar el passatge, ara, com és natural, no hi ha ni un sol vehicle: on haurien d'estar els busos hi ha antiavalots de metre noranta i furgonetes de la Policia Nacional espanyola, i on haurien d'estar els taxis, un gruix de gent més aviat jove i disposada a aguantar el que faci falta. »

» A les plantes superiors dels pàrquings, a manera de balconades, altres manifestants observen la tensió entre la gentada de la planta zero i la policia. Donen suport amb crits d'“independència”, “els carrers seran sempre nostres” i cantant “L'Estaca”. Se sent un compte enrere i, quan les manifestants intenten entrar, la policia carrega cap a elles i fa córrer tothom a cop de porra. De moment no hi ha bales. Volen les ampolles i les llaunes. Als voltants, la gent més gran dona suport i algunes, poques, es lamenten que la situació hagi acabat així. Al cap i a la fi, què s'esperava? Comença a ploure.

Més tard, parlem amb un dels nois concentrats al carrer, on la gran massa de gent bloqueja el trànsit. Es diu Joan i diu que ha arribat en Renfe a dos quarts de cinc. Diu que ve preparat per estar-s'hi les hores que calgui, un dia, si cal. “No soc independentista”, diu. Però és clar que el contracte social s'ha trencat. La pluja ha començat a picar fort i, a mesura que passen les hores, el passatge bloquejat s'acumula a la situació, amb petits campaments fets amb cartrons o tovalloles, cervesa i pica-pica, i s'observen policies que comencen a donar mostres de feblesa humana: badalls, tedi, suor excessiva.

Parlem amb la Samantha, que ha arribat de Gatwick (Londres) a dos quarts de set. Es queixa que ningú no l'ha avisat, ni Vueling, ni l'aeroport ni la policia. Té el cotxe a l'altra terminal i no sap com o quan el podrà anar a buscar. Ella sap que tot plegat “és pels presos polítics”, perquè tot i no ser catalana ve sovint a treballar a Barcelona. No està d'acord amb la independència de Catalunya, però troba injust que els empresonin. Tot i això, l'emprenya que hagi de pagar ella per tot plegat. De moment està cansada però es troba bé: pateix per la claustrofòbia si segueixen arribant vols i ningú no pot sortir. Més tard, cap a quarts de nou, ens la trobem a peu anant cap a la terminal 2.

Davant dels controls d'accés, de nou, parlem amb tres persones que donen suport amb aplaudiments i crits la gent asseguda des de les tres. “Estem seguint el Tsunami Democràtic”, diuen, “el que calgui”. “És el primer cop que es talla l'aeroport de Barcelona. Si ho fem bé avui, la resta sobra. Hem perdut la confiança en els partits i les associacions”. I, si han aturat Barajas, afirma un d'ells, és per aplaudir ben fort. Són dues noies i un noi d'uns trenta-pocs i veuen que és una protesta transversal, de nou, com l'I-O. Són optimistes respecte d'on va l'acció. Passades les vuit, a la concentració al carrer, una dona d'una cinquantena d'anys ens diu que això “és una partida d'escacs i el rei no sap que sense els peons no és res”. “Molts catalans no són independentistes i no els agrada gens el que ha passat. Perquè això va molt més enllà; estem parlant de vulneració de drets fonamentals”, conclou. Pugen els ànims quan arriben notícies d'una sorprenent marxa lenta de 1.200 cotxes a Barajas (Madrid) i, poc després, quan l'entrenador del Manchester City, Pep Guardiola, posa veu a través de la BBC a un comunicat internacional amb el segell de Tsunami D on es denuncia la repressió i es demana diàleg.

131 persones ferides, 3 de gravetat

Les dues últimes hores de bloqueig són -sens dubte- les més dures. El CNP actua a la desesperada, ara també amb bales de goma. Al seu costat, els Mossos d'Esquadra disparen projectils de foam. El resultat de l'escabetsina és esfereïdor: 115 persones ferides de diversa consideració segons el ba-

Una mutilació ocular i l'extirpació d'un testicle són conseqüències dels trets disparats per la policia

lanç final del Sistema d'Emergències Mèdiques. Les càrregues que es produeixen -en paral·lel- a la Via Laietana de Barcelona sumen 8 lesionades més, 4 a Maçanet de la Selva, 3 a Lleida i 1 a Reus. L'entitat de preservació dels drets humans Som Defensores emet un informe on detalla l'origen policial de les lesions a 29 persones: 7 per impactes de projectil (un a l'ull, un al cap i un a un testicle), 5 per cops de porra al cap, 1 per cop de porra al testicle i 16 per cops de porra a

El 'tsunami' arriba arreu del país

Les mobilitzacions contra la sentència es van estendre com una taca d'oli. A primera hora per l'impuls de l'estudiantat als campus, després pel múscul dels CDR arreu del territori i finalment pel conjunt d'organitzacions sobiranistes i antirepressives del país. A Girona van aconseguir tallar les vies de l'AVE i del servei regional de trens malgrat un ingent dispositiu policial. A la manifestació es van reunir 26.000 manifestants. La plaça Major de Vic es va omplir com en les grans ocasions. A Lleida, milers de persones van rebre el suport d'una llarga filera de tractors malgrat la pluja. Les notícies de persones ferides per les càrregues policials, especialment a l'aeroport del Prat, van anar encenent els ànims al llarg de la jornada. A la imatge s'aprecia un equip de Sanitaris per la República fent les primeres assistències. La marxa a Tortosa, a les Terres de l'Ebre, va ser multitudinària. I a Tarragona la massivitat va permetre tallar l'autopista, malgrat un episodi d'intent d'atropellament. A la tarda, ciutats com Manresa, Sabadell o Terrassa van viure mobilitzacions de nou excepcionals, i al conjunt de la xarxa viària es van reproduir talls i barricades que van afectar una quarantena de vies principals.

braços i cames. Dimarts al matí, l'Hospital de Bellvitge confirma que el noi de 22 anys ferit a l'ull ha perdut la visió, que se l'està intervenint d'urgència i, afegeix, que les múltiples lesions que pateix són compatibles amb l'impacte d'una bala de goma. El Tsunami Democràtic tanca la jornada amb dos missatges: "Donem l'acció per finalitzada amb èxit i els objectius assolits. I demà, ho tornarem a fer anunciant un nou repte" i "És per això que anunciem l'app

Tsunami Democràtic crea una aplicació de mòbil per a coordinar futures mobilitzacions

de Tsunami. Descarrega-te-la i coordinem-nos a partir de demà per guanyar la llibertat: app. tsunamidemocratic.cat". La validació de l'app un cop descarregada es pot fer mitjançant un codi QR que només es pot aconseguir a través de canals de confiança. Les hores següents es converteixen en una veritable maratò de boca-orella i de navegació per les xarxes socials per aconseguir el codi, a l'espera que s'anuncii la propera acció de Tsunami Democràtic.●

LA SENTÈNCIA AMENAÇA ELS DRETS FONAMENTALS

Tot i que el text de la sala penal del Tribunal Suprem no els atribueix actes de violència, condemna per sedició els presos i les preses polítiques i traça una línia divisòria confusa respecte de la desobediència massiva

Gemma Garcia | @gemma_g_fabrega
Maties Lorente | @mtslorente

“S’ha d’atribuir la mateixa significació penal a l’anunci per part dels congregats d’una determinada actitud d’oposició a possibilitar la seva actuació [de la policia], inclús mitjançant fórmules de resistència -si es vol, resistència no-violenta [...]. Aquesta negativa, en aquell escenari, encara que no es fes un pas més, és per si sola apta i idònia per acomplir les exigències típiques del delictes de sedició”. Així descriu la sedició, a la pàgina 286, la sentència que va fer pública el Tribunal Suprem espanyol el dilluns 14 d’octubre, després d’un compte enrere farcit de filtracions. Un fragment que evidencia la poca claredat en la definició del delictes principal pel qual es condemna tots els presos i les preses polítiques processades en la causa. Només dues pàgines enrere, la condemna remarca que malgrat que “una oposició puntual i singularitzada exclouria alguns ingredients que potser podrien desviar-nos a altres tipicitats”, “davant d’un aixecament multitudinari, generalitzat i projectat de forma estratègica, no és possible eludir la tipicitat de la sedició”. És a dir, que el mateix fet, si es produís en una sola ubicació, seria tipificat d’una altra manera. Al llarg dels raonaments jurídics, la sala penal, encapçalada per Manuel Marchena, difumina la línia divisòria entre sedició i desobediència, quan

La Plataforma d’Afectats per la Hipoteca alerta en un comunicat del “retrocés” dels drets que significa la sentència

el Codi Penal espanyol els pot arribar a separar, ni més ni menys, que per un abisme de quinze anys de presó.

En altres paraules, per a l’advocat Daniel Amelang, membre de la Comissió de Dret Penal de l’Associació Lliure de Advocades (ALA) i de la cooperativa Red Jurídica: “Una acció puntual pot constituir un delictes de desobediència o resistència, però fer-la de manera massiva és sedició, amb independència de si es fa servir la violència o no”.

Les fonts jurídiques consultades coincideixen a posar el focus en les conseqüències que pot tenir la sentència sobre els drets fonamentals del conjunt de la ciutadania. És a dir, existeix un risc cert que assenti jurisprudència. Benet Salellas, que forma part de la defensa del president d’Òmnium, alerta que “els arguments que esgrimixen per condemnar Jordi Cuixart poden fer-se servir per a qualsevol moviment que faci accions de resposta a resolucions judicials”. La Plataforma d’Afectats per la Hipoteca (PAH), així com altres moviments en defensa del dret a l’habitatge, fa anys que, a través de la resistència pacífica, eviten el compliment d’ordres judicials en pro del dret fonamental a l’habitatge, amb segües a les portes dels domicilis de les famílies afectades per ordres de desnonament. En aquest sentit, la PAH estatal va emetre un comunicat en el qual alerta del

“retrocés” dels drets que significa la sentència i subratllen que seguiran “al carrer aturant desnonaments i desobeint lleis injustes, i si per la justícia això és sedició, serem sediciosos”.

Amb una lectura més àmplia, l’advocada Isabel Elbal denuncia que la vulneració del principi de legalitat que suposa la sentència provoca un espai d’inseguretat jurídica: “La ciutadania ha de saber a què atènyer-se, saber què no ha de fer, però aquest cas deixa un espai d’inseguretat jurídica perquè han entès que unes manifestacions massives són sedició i que no hi havia drets fonamentals que calia respectar”. De fet, sobre Jordi Sánchez i Jordi Cuixart, el text no fa peser cap acció violenta, sinó que relata el seu paper durant la gran mobilització davant del Departament d’Economia a Barcelona el 20 de setembre de 2017, i adverteix que el que “no pot tolerar la nostra Constitució ni la llei fonamental de cap estat democràtic és supeditar una de les exigències més elementals de l’estat de dret, això és, l’acatament de la decisió d’un tribunal [...] a la voluntat d’una, deu, mil, milers o milions de persones”. Elbal conclou que “l’arbitrarietat” de la sentència és pròpia d’un “sistema de tall autoritari”.

La sentència, fins i tot, amb un to sarcàstic, retreu a Cuixart falta de coherència, quan explicita que “allò coherent per a qui invoca la desobediència civil serà assumir el càstig en

virtut de la llei penal que va violar”. Tot i que Cuixart, com la resta, ha estat condemnat per sedició, no per desobediència, el tribunal respon així a la seva proclama final en la fase d’al·legats, quan va afirmar: “Ho tornarem a fer”.

Una societat “il·lusionada” en mans de la classe política

“És insalvable la contradicció en què incorre qui es dirigeix a la ciutadania proclamant que ha accedit al seu propi espai de sobirania i immediatament deixa sense efecte la declaració d’independència per tornar al punt de partida i reclamar, no la independència, sinó la negociació com un ens sobirà del qual afirma haver-se desgranat, encara que sigui temporalment durant uns segons”. Aquesta és una de les altres idees clau que la sentència al judici de l’1-O transmet a través de tot el seu redactat: els i les líders independentistes condemnats sabien en tot moment que les seves aspiracions no es podrien arribar a materialitzar. Segons el document, “eren coneixedors que el que s’oferia a la ciutadania catalana com l’exercici legítim

del ‘dret a decidir’, no era sinó l’esquer per a una mobilització que mai desembocaria en la creació d’un estat sobirà”. “Els il·lusionats ciutadans que van secundar les protestes ‘desconeixien que el ‘dret a decidir’ havia mutat i s’havia convertit en un atípic

Marchena, amb to sarcàstic, diu a Cuixart que “allò coherent per a qui invoca la desobediència civil és assumir el càstig”

liderazgo. La ausencia de violencia en convocatorias multitudinarias añadía una seña de identidad que reforzaba, si cabe, su capacidad de convocatoria. De ahí que la vanguardia para la movilización ciudadana dirigida a la celebración del referéndum fuera asumida por ambos acusados. Su autonomía orgánica y

Fragments de la sentència / Pàgina 42

Oriol Junqueras
13 anys
Sedició i malversació

Ante la actitud tácticamente predispuesta de quienes se apostaron a las entradas de los centros, los agentes de Policía Nacional y Guardia Civil se vieron obligados al uso de la fuerza legalmente prevista. El enfrentamiento entre

/ Pàgina 54

Jordi Turull
12 anys
Sedició i malversació

Los ilusionados ciudadanos que creían que un resultado positivo del llamado referéndum de autodeterminación conduciría al ansiado horizonte de una república soberana, desconocían que el «derecho a decidir» había mutado y se había convertido en un atípico «derecho a presionar». Pese a ello, los acusados

/ Pàgina 60

Dolors Bassa
12 anys
Sedició i malversació

garantizar la imparcialidad judicial. Las circunstancias de uno y otro signo que han estado presentes a lo largo del juicio han llevado a algunas defensas a una estrategia de demonización de la Sala Segunda del Tribunal Supremo. Esta ha

/ Pàgina 102

Raül Romeva
12 anys
Sedició i malversació

El derecho a la protesta no puede mutar en un exótico derecho al impedimento físico a los agentes de la autoridad a dar cumplimiento a un mandato judicial, y a hacerlo de una forma generalizada en toda la extensión de una comunidad autónoma en la que por un día queda suspendida la ejecución de una orden judicial. Una oposición puntual y singularizada excluiría algunos

/ Pàgina 283

Carme Forcadell
11,5 anys
Sedició

acompañada de resistencia o fuerza. Lo coherente para quien invoca la desobediencia civil será asumir el castigo en virtud de la ley penal que violó, para poner así en valor la intensidad de su discrepancia frente al orden legal.

/ Pàgina 396

Joaquim Forn
10,5 anys
Sedició

‘dret a pressionar’”, prossegueix. La idea del referèndum com a eina de pressió contra l'Estat espanyol reflectida a la sentència és precisament l'argument que fa servir el Suprem per justificar les condemnes per un delictes de sedició i no de rebel·lió, que hauria suposat penes de fins a 25 anys de presó. Segons el text jurídic, mentre que els “rebels” persegueixen objectius que tenen a veure amb els elements essencials del sistema constitucional (“la Constitució, la Corona, les cambres legislatives”), “els sediciosos”, al contrari, se centren en “l'impediment o obstrucció de la legítima voluntat legislativa, governativa o jurisdiccional”. Per al tribunal,

en el delictes de rebel·lió la violència ha de ser “instrumental, funcional, preordenada de forma directa, sense passos intermedis, als fins que animen els rebels”. “Dit amb altres paraules, és violència per aconseguir la secessió, no violència per crear un clima o un escenari en el qual es faci més visible una negociació ulterior”, segons redacta el tribunal presidit per Marchena. Malgrat l'ús de la violència limitada que inclou la condemna, el Suprem conclou que “l'Estat va mantenir en tot moment el control de la força militar, policial, jurisdiccional i inclús social. I el va mantenir convertint l'eventual propòsit independentista en una mera quimera”.●

Josep Rull
10,5 anys
Sedició

Jordi Sánchez
9 anys
Sedició

Jordi Cuixart
9 anys
Sedició

productos de la tierra
El portal de venta de productos del PPCC
www.productesdelaterra.cat

NOU LLIBRE!
ABORÍGENS,
veus de la resistència pel territori

Recull d'articles periodístics que aprofundeixen en els conflictes mediambientals del País Valencià

CALIU
CAMPESINAT I URBANITAT

Directa

la pastora

Alberg cooperatiu
Educació Ambiental
Ecoturisme
Desenvolupament Rural

Informació i reserves:
www.lapastora.coop
+34 637 29 65 85
info@lapastora.coop

Feliu Ventura,

cantautor

“Les cançons no canvien el món, però convoquen la gent que el canvia”

Text: Iván Argente Poveda | @iargentep
Fotografia: Lucas Guerra

Nou anys el separen del seu darrer treball. Acaba de publicar el disc *Convocatòria* (Propaganda pel fet!, 2019). Durant tot aquest temps, ha exhibit una forta resistència a la indústria discogràfica actual. D'altra banda, ha participat en la creació d'un llibre, ha estat director artístic d'un festival de cantautors, s'ha encarregat en el mateix àmbit d'un disc que relaciona la pintura amb la música... Ha demostrat que és un artista total. Ens rep al Centre d'Instrucció Musical de Benimaclet amb un càlid somriure i disposat a parlar tant de política com de música. Va començar la seua carrera musical a la universitat, on –acompanyat de Josep Ramon Nadal, Xavi Sarrià i l'activista musical Vicent Sengermés– va decidir-se a produir la seua primera maqueta, *L'única diferència*, l'any 1997. Cantava cançons com “Prometença” o “El darrer somriure”, en memòria de Guillem Agulló. A més, gràcies al Casal Popular La Guitza de Sant Cugat del Vallès, va confluïr amb Lluís Llach, amb qui va encetar una gira conjunta que donaria a llum al disc gravat en format directe *Que no s'apague la llum*, l'any 2005.

Aquestes últimes setmanes s'ha organitzat una resistència pacífica al voltant del Forn de Barraca, una de les alqueries que volen enderrocar per ampliar l'autovia V-21, entre Alboraya i València. Com ho has viscut?

És molt trist perquè estan fent desaparèixer l'horta. Durant molt de temps, ha sigut un estil de vida per als valencians; però no només això, és un estil de vida que mira al futur dins d'un món climàticament col·lapsat. És un sistema de vida de futur i necessari per a la nostra supervivència com a humans. És trist, perquè fa més de vint anys que observem aquesta degradació de l'horta. A més a més, alguns successos irreversibles, com la desaparició d'unes alqueries, es poden comparar amb la desaparició de persones importants per a nosaltres. Però, alhora, tinc l'esperança que si la mobilització de fa dues dècades va ser forta, ara té una intensitat superior i arribarà el dia en què ens adonarem que l'horta és molt important, molt necessària i optarem per protegir-la i salvar-la. Fa falta valentia política i una mobilització permanent per recordar a tots els polítics que l'horta no es toca.

Es destrueix horta per fer carreteres enmig de l'emergència climàtica. També hem vist com el Baix Segura ha quedat totalment inundat per l'aigua, fruit d'un procés d'erosió del sòl causat per la desertificació, un dels efectes del canvi climàtic. Què podem fer?

Com a individus únics tenim la nostra responsabilitat particular de lluita. La primera és la compra de productes de l'horta de València. Si comprem aquests productes, l'horta podria sobreviure molt millor, hi hauria molta més gent treballant els camps i seria molt més difícil que les decisions polítiques pogueren tombar aquest patrimoni, per

exemple, o una alqueria, en aquest cas. D'altra banda, el capitalisme. Més enllà de la nostra resistència realitzant un determinat tipus de consum i elegint un altre model de vida, tenim la responsabilitat de posar fi al capitalisme. Aquest model econòmic no es destrueix només amb accions individuals, sinó que cal una resposta i accions col·lectives.

Com visques aquest estiu els obstacles d'Europa perquè l'Open Arms arribés a un port segur? Quina és la clau perquè Europa supere aquesta crisi que no sap gestionar?

Les institucions polítiques més altes estan formades per individus amb una empatia molt baixa. Fins i tot pense que alguns líders europeus pateixen algun tipus de psicopatia quan realitzen determinats actes. Si jo em fique en les seues pells, no podria dormir sabent que arran de les meues accions mor gent a la mar Mediterrània. Això és un problema estructural que té la societat, perquè no hauríem de tenir persones malaltes dirigint la política; ens mereixem persones sanes. En definitiva, com a societat, tenim un problema estructural si les persones més malaltes aconsegueixen ascendir a les altes esferes de les institucions europees. També s'ha de dir que una de les raons de tenir aquests líders malalts és que vivim en una societat malalta. Hem de procurar tindre persones sanes i que se senten estimades, que quan arriben a ser líders polítics no siguen psicòpates.

L'Estat espanyol té un músic exiliat a Bèlgica, Valtòny, i set joves a la presó per una baralla de bar, com és el cas d'Altsasu. Des del teu punt de vista, què està passant?

A l'Estat espanyol passa exactament el mateix. Ací tenim un règim malalt, que està en descomposició. La pitjor imatge que pot donar un règim en

descomposició són les detencions per delictes preventivament, per exemple. Aquest règim està corromput i cada dia demostra que arriba al seu final.

Les últimes eleccions consolidaren el bloc progressista de PSOE, Compromís i Unides Podem. Com veus el futur polític del País Valencià?

No sé com veig el futur polític del País Valencià [riu]. Crec que les polítiques valentes són necessàries, això sempre ho exigiré. La societat també ha d'exigir aquest tipus de polítiques, perquè el canvi polític no vol dir res. El canvi es pot tornar a produir, i l'única manera de prevenir això és la transformació de la societat per impedir que el virus de l'extrema dreta infecte l'electorat.

Quin és l'estat de salut de la música en la nostra llengua?

La salut de la música en la nostra llengua és molt bona. Els músics de la nostra generació complirem la missió de visibilitzar la música en valencià, demostrar que es podien fer concerts i que no passava res. Ara bé, el repte dels cantautors i dels grups joves està més enfocat als drets. És a dir, fem música, però la volem fer amb unes condicions laborals dignes, i si volem que la música en la nostra llengua dure en el temps, l'hem de professionalitzar. S'ha de fer per cuidar i vigilar els drets en lloc de promocionar una indústria, perquè si amb el pas del temps aconseguim tindre músiques i músics que es dediquen a això, construirem unes bases sòlides de cara al futur.

“ ”

Els músics de la nostra generació complirem la missió de visibilitzar la música en valencià

He après a viure amb molt poc i no he necessitat mai fer algunes coses que no m'agrada fer

Cantautors com Pau Alabajos, Andreu Valor, Mireia Vives i Borja Penalba o tu mateix, compartiu circuits i públic?

No són mons diferents, tot i que els festivals no són els mateixos, ja que alguns són temàtics. Però sí que compartim el mateix. A la gent que li agrada la música li agrada tota la música -sempre que siga bona, òbviament- i no distingeix si la fa una persona o la fan cinquanta. Tot i que he de dir que, dins de la cançó d'autor, cadascú té el seu propi estil. Hi ha alguns companys que estan relacionats més amb el punk que altres. En definitiva, és una qüestió d'actitud més que d'estil.

Amb el teu últim treball has fet un exercici de resistència a la velocitat de la indústria discogràfica. Fa vuit anys de *Música i lletra* (2011), sense comptar el teu treball en línia *Referents* (2014). Com has gestionat els tempos?

No he necessitat fer un disc cada any perquè, primer, tinc una discogràfica que m'ho permet i em dona suport, i segon, perquè les cançons no són el centre de la meua vida. La vida és el centre de la meua vida. Quan faig cançons m'agrada fer un treball cuidat, acurat i estar convençut del que dic. Soc molt reflexiu i tarde molt. Jo no puc seguir els impulsos del mercat. Hi ha altra gent que sí que pot seguir aquest ritme i ho fa molt bé. A més a més de ser prolífics, ho fan amb una gran qualitat. Jo no puc, preferisc ser més feliç que ser el millor. A la música arribe quan arribe, i quan tinc una sèrie de cançons que puc publicar, ho faig. Mentrestant, hi ha moltes altres coses importants per mi. Afortunadament, he après a viure amb molt poc i no he necessitat mai fer algunes coses que no m'agrada fer, com veig alguns companys que sí que ho han de fer. No estic criticant res, simplement és la meua manera de viure. Tot i que la meua distància entre els discos és molt gran, jo no he parat mai. He fet un llibre, he sigut director artístic d'un festival de cantautors, m'he encarregat de la direcció artística d'un disc que relaciona la pintura amb la música... He fet moltes coses per poder arribar al disc i que fos com jo volia.

Al teu últim treball hi ha moltes col·laboracions. Des de Santiago Alba Rico fins a Gemma Pasqual. Què busques en cadascuna?

El procés ha sigut una gran convocatòria. Totes elles són persones que, o bé m'han escoltat o bé han vingut a algun concert, o bé a qui jo admire o bé amb qui he tingut una amistat especial. Totes elles formen part de les meues cançons. Quan passa el temps i fas la vista enrere, t'adones que aquestes persones no només són importants per a mi, sinó que també ho són per a molta més gent, i molt generosament he pogut demanar-los que cadascun parlara sobre la lletra de les meues cançons i han fet els seus textos. No només he convocat Santiago Alba Rico, Carlos Taibo, Josep Vicent Frechina, Gemma Pasqual, Natza Farré o Sònia Moll, sinó també Pep Boadella a la il·lustració, Albert Jorba al videoclip, la gent de Propaganda pel Fet, la gent de Neu al Carrer. Totes elles han sigut convocades en el disc de la mateixa manera.

Al teu últim disc barreges indie, cançons d'autor, cançons amb vents, folk i inclús disco. Com el definiries?

Aquest treball l'he fet com sempre. Com que tinc cançons de diferents anys, quasi mai faig discos comunitaris o conceptuals. Intente que cada cançó

tinga les seues sabates, no obligar que una cançó tinga unes sabates que no li pertoquen. És per això que hi ha cançons diferents, d'estils molt diferents. D'altra banda, hi ha la interpretació de la meua manera d'escriure i de fer música. Després, Borja Penalba i Pau Chafer han fet la producció final del disc. Entre els tres hem portat les cançons cap al camí que demanava cadascuna. Jo mai establis límits a les cançons. La lletra i el que sentim quan l'escoltem defineixen la sonoritat pròpia de cadascuna.

Ets un artista que cuida molt les lletres de les cançons, disposes d'un ventall temàtic molt gran i les teues lletres tenen diferents lectures. Com tries els temes?

Seguisc el dubte metòdic: dubtar de tot com a mètode. Els dubtes ho fan allargar tot, és com una gran assemblea amb mi mateix que no acaba mai. El procés és aquest: de vegades naix un vers, de vegades naix una melodia, quasi sempre vaig amb un text apegat amb una melodia. Però no puc dir

“ ”

Intente que les cançons tinguin un doble o triple sentit i que pugues escoltar-les des de la teua perspectiva

Són càpsules de memòria que poden transportar tant a moments personals com a successos històrics

que sempre siga així, perquè no tinc un mètode ni m'he preparat per a tindre'n un. Durant la meua trajectòria i el temps que he escoltat música, he tingut molts mestres. Hi ha una manera de fer cançons o de fer lletres que em ve tant de Silvio Rodríguez com de Vicent Andrés Estellés. Amb el pas del temps i amb totes aquestes influències, jo he pogut aconseguir una veu pròpia. Aconseguir explicar les coses que vull explicar amb les meues pròpies paraules i amb les meues pròpies imatges poètiques i líriques. A poc a poc, he anat aprenent. Malgrat tot això, el camí per buscar una veu pròpia no s'acaba mai, continuarà canviant sempre, perquè si no seria molt avorrit.

A Convocatòria podem escoltar des d'una cançó de bressol fins a una sobre el Kurdistan. Em ve al cap aquell documental que vas realitzar amb Xavi Sarrià per encàrrec de la CUP. Està relacionat amb la cançó?

La cançó no va nèixer en aquell viatge al Kurdistan, perquè no tenia bolígraf ni paper, però vaig tornar

amb una imatge molt forta d'aquella experiència. Els meus records esclataren un dia a Xàtiva i vaig fer la cançó. Totes les meues cançons parteixen de l'experiència personal, però moltes vegades aquesta experiència és compartida amb altres persones, perquè jo no em puc aïllar del món que m'envolta. Aquella experiència viscuda al Kurdistan és comparable a altres experiències viscudes en altres llocs del món. Sempre intente que les meues cançons tinguin un doble o triple sentit i que pugues escoltar-les des de la teua perspectiva.

Veient la teua participació en el documental i les teues columnes d'opinió a la DIRECTA, quina relació tens amb el periodisme? Està connectat amb la música?

El periodisme ha sigut una vocació adormida. En entrar a la universitat, volia estudiar Periodisme i Magisteri, però no ho tenia gens clar. Finalment vaig fer Filologia Catalana, i hi havia un component en comú: el fet de poder explicar les coses utilitzant el llenguatge. Els músics no fem periodisme,

fem cançons. Però sempre he dit que les cançons són càpsules de memòria que poden transportar tant a moments personals com a successos històrics. Finalment, som més cronistes que periodistes.

Has pensat el disc, el llibre i la producció de les dues obres a Xàtiva. Per què has triat centrar tota la producció allà? D'on naix la voluntat de fer aquest treball de proximitat?

He triat Xàtiva perquè és la millor ciutat del món [riu]. Quan comences al món de la música no coneixes res i produeixes el teu disc on et recomanen. Un dels avantatges del pas del temps és que ara puc realitzar el meu disc a Xàtiva, perquè tinc un estudi de gravació de qualitat, i, a més a més, tinc un lloc per fabricar tot allò que necessite. D'altra banda, hi ha l'estalvi de despeses i la inversió de temps per produir el teu producte. Ara ho he pogut fer; és la primera vegada que he pogut fer-ho tot des de Xàtiva. Estic molt orgullós de la faena feta. He de destacar l'ajuda de Propaganda pel Fet i de la cooperativa Neu al Carrer. El seu suport i professionalitat m'han ajudat que el disc siga com jo l'havia pensat. Des d'ací els recomane a tots els músics que treballen amb sistemes cooperatius, perquè estic molt content del resultat final.

D'on naix la voluntat de fer una 'convocatòria'?

He fet una convocatòria perquè les cançons no canvien el món, però convoquen la gent que el canvia. Convoquen els teus propis sentiments, les teues ganes de canviar les coses o de sentir-te apel·lat pels sentiments d'altres. Aquesta és la convocatòria real. La meua intenció és cridar, convocar tothom per a portar endavant una acció comuna. ●

a doble espai

Els poders de l'Estat enfront del procés r

Vicens Valentín

Professor del màster de Ciutat i Urbanisme de la UOC

Reviso el text d'aquest article a la llum de les detencions dels nou membres del CDR al Vallès i Osona, de la revisió de la sentència sobre els fets d'Altsasu i a l'espera de la dels presos polítics de Catalunya, i també de les imatges de les càrregues dels Mossos d'Esquadra en els desnonaments del 10 d'octubre a Barcelona. I encara amb el ressò dels discursos de Félix Vicente Azón, director general de la Guàrdia Civil, i del general Pedro Garrido, cap d'aquest cos armat a Catalunya.

No és una barreja de situacions dispars, sinó l'evidència que els poders de l'Estat treballen desfermats per sostenir el règim del 78, sense control ni del legislatiu ni de l'executiu. No es pot qualificar de res més que de ridícula, si no penosa, l'escena del ministre Grande-Marlaska i la delegada Cunillera davant les paraules dels màxims comandaments de la Benemèrita, en la vigília de la sentència sobre el procés. Encara van salvar la dignitat els responsables del Govern de la Generalitat i de la policia catalana marxant de l'acte en senyal de protesta. En vista, però, de la companyonia que mostraven fiscals, jutges i oficials de la Guàrdia Civil i dels aplaudiments dels assistents, mentre Azón i Garrido amenaçaven la ciutadania i insultaven els representants de la Generalitat pels esdeveniments que vindran, potser arribava massa tard aquesta manifestació de dignitat.

L'1 d'octubre de 2017 es van posar de manifest dues lliçons que cal no oblidar. Una, la capacitat d'autoorganització popular; l'altra, l'actuació de la policia de l'Estat atacant unes escasses desenes de col·legis electorals per justificar el seu fracàs i ordinar-ne un relat segons el qual aquesta ciutadania pertany a una organització criminal. La primera part mai ens la perdonaran.

A l'Estat espanyol, la llei atribueix als cossos policials un poder discrecional i una capacitat de selecció del relat molt àmplia que és reconeguda pel sistema judicial, el qual atorga a les seves declaracions -i, per tant, a tot el que es recull en l'atestat policial- valor probatori en el procés penal. La recreació d'aquesta realitat quan es produeix en l'àmbit de la criminalitat comuna passa de manera discreta i gairebé amagada als ulls de la ciutadania (la feina bruta de la lluita contra el delictes, en diuen): de les comissaries als jutjats (amb prèvia ratificació fiscal de l'atestat policial; qualificació, en diuen) i a l'enjudiciament del presumpte delinqüent. El circuit del delictes es tanca aquí, bé amb la sentència (i, si escau, la condemna), bé amb el sobreseïment (engrossint les estadístiques dels milers de delictes no resolts per la policia). Sense publicitat. De manera fosca. Cadascú (policia, jutge i delinqüent) en el seu rol predefinit.

El problema es presenta quan aquest circuit és

No és una barreja de situacions dispars, sinó l'evidència que els poders de l'Estat treballen desfermats per sostenir el règim del 78

utilitzat per reprimir moviments polítics o dirimir conflictes socials. Policia i judicatura -les dues parts actives del sistema de justícia criminal- topen amb els actors del conflicte (la ciutadania), que no acostuma a acceptar el rol de delinqüent que el sistema li atribueix per més que les seves accions puguin acabar sent qualificades dins d'alguns dels supòsits tipificats pel Codi Penal.

Fa uns quants anys, el professor Queralt assenyalava, arran de la polèmica sobre els conceptes d'ordre públic versus seguretat ciutadana: "La crítica rotunda [és] a tractar el delinqüent com a un enemic, ja que aquest és l'objectiu preuat dels militars: inoculació o destrucció de l'enemic, condició de la qual no es pot dir que sigui un col·lari d'allò més satisfactori en l'àmbit dels drets i llibertats públiques fonamentals. I el fet d'estar preparat professionalment per lluitar contra un enemic provoca, lògicament, l'aplicació de determinades tècniques bèl·liques".

El responsable de l'operatiu de l'1 d'octubre i de perseguir la dissidència republicana, el coronel de la Guàrdia Civil Diego Pérez de los Cobos, afirmà en la seva testifical davant del Tribunal Suprem: "El compliment de la llei estava per sobre de la convivència ciutadana". Es tracta d'una concepció predemocràtica de la justícia i de la seguretat, que es va traduir en un operatiu militar en territori hostil durant els mesos de setembre i octubre de 2017, i que s'adiu perfectament amb el mo-

del fonamentat en la defensa de l'ordre públic, per sobre de qualsevol altra circumstància, i en l'aplicació del dret penal de l'enemic (Jakobs).

Aquests principis d'actuació -la llei per sobre de la convivència i l'ordre públic per sobre dels drets ciutadans- s'ajusten formalment a la legislació penal i serveixen per adequar la realitat a les seves necessitats operatives. Al llarg dels darrers anys, s'han aplicat en moltíssims conflictes polítics i socials, tant en operatius d'ordre públic (des del desallotjament de la plaça de Catalunya del 15-M fins a les càrregues policials del febrer de 2018 arran la visita del rei d'Espanya a Barcelona o les actuacions dels Mossos d'Esquadra en casos tan poc criminògens com els desnonaments veïnals) com de perquisició penal de la dissidència (contra independentistes, anarquistes, musulmans, okupes o migrants sense papers -del cas Scala al cas Judes, passant pel Tarajal).

De fet, tots els cossos policials (estatals, Mossos d'Esquadra i policies locals) es regeixen pel mateix marc normatiu, amb els mateixos principis d'actuació en matèria d'ordre públic, i han estat formats per instructors provinents dels cossos estatals, singularment del Cos Nacional de Policia espanyola (CNP). Però mai havia estat tan evident l'aplicació del dret penal de l'enemic com en la causa general oberta contra el procés republicà català. Tot plegat per intentar convertir un moviment d e m o - cràtic

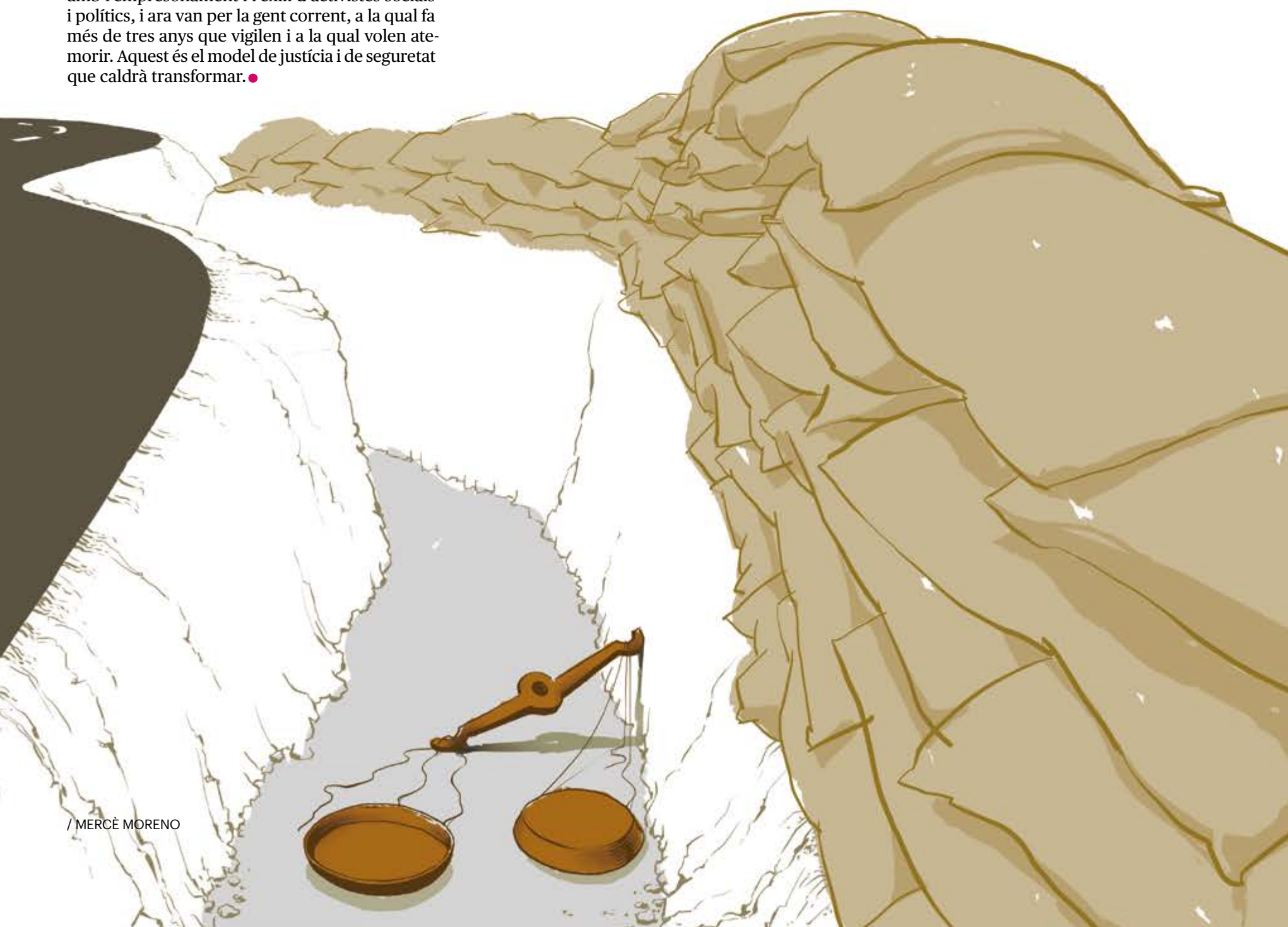
republicà català

en l'activitat d'un grup criminal organitzat al qual poder acusar de rebel·lió, sedició i malversació, els fets amb penes més altes de la legislació penal.

El suport a una proposta política que no consagra l'*statu quo* -mitjançant l'exercici del dret de vot, de manifestació, de reunió o d'expressió- ha rebut la tipificació de delictes molt greus per justificar la violència policial, l'exili o la presó, en un procés kafià en el qual la situació processal dels encausats depèn d'actes judicials fonamentades en atestats i informes que fabulen realitats incontestables, basades en intervencions telefòniques massives, seguiments de persones, escorcolls, interrogatoris i detencions aleatòries. Tot amb manaments judicials de dubtosa justificació processal i fent servir recursos il·limitats contra un moviment que actua a cara descoberta, amb l'objectiu concret de destruir una opció política legítima.

Es tracta de la rèplica del model basc. Va començar amb l'encausament de desenes de persones, amb l'empresonament i l'exili d'activistes socials i polítics, i ara van per la gent corrent, a la qual fa més de tres anys que vigilen i a la qual volen atemorir. Aquest és el model de justícia i de seguretat que caldrà transformar. ●

Mai havia estat tan evident l'aplicació del dret penal de l'enemic com en la causa general oberta contra el procés republicà català

pàgina oberta

El nostre planeta, cada vegada més fràgil

Paula Carpintero Páez | @paulacpaez
Integradora social

Darrerament s'han convocat vagues i concentracions per l'emergència climàtica. Perquè sí, és una emergència climàtica, una realitat cada vegada més present i amb greus repercussions a conseqüència de l'acció humana (i alhora la inacció); així que hem de començar a anomenar les coses pel seu nom. Aquest sistema en què vivim, el seu model econòmic -on el creixement i el consumisme indefinit han acabat convertint el planeta en un medi fràgil- i la nostra irresponsabilitat faran que les generacions futures també siguin col·lectivitats fràgils. Tothom ha sentit a parlar de l'escalfament global, de l'elevació de la temperatura mitjana de la Terra i del nivell dels oceans -que recordem que cada any puja més de pressa a conseqüència de l'emissió de gasos com el diòxid de carboni a l'atmosfera. La contaminació de l'aire té una relació directa amb l'escalfament global, però portem massa temps mirant a una altra banda. Aquesta, alhora, afecta la nostra salut: d'acord amb les dades de l'Organització Mundial de la Salut, la contaminació de l'aire pot afectar els pulmons i causar asma, entre altres patologies.

En relació amb el medi ambient, hi ha diversos problemes. L'esgotament de les terres de cultiu (el 25% de la superfície s'està degradant), l'emissió descontrolada de CO₂ (l'any 2001 ja es va enregistrar la dada coneguda més alta), l'augment de la contaminació ambiental, el forat de la capa d'ozó, la desforestació (140.000 quilòmetres quadrats de boscos desapareixen anualment), la desaparició d'espècies i moltes amb amenaça d'extinció, etc. Es calcula que, l'any 2025, una quarta part de la superfície del planeta patirà una greu degradació.

Som conscients, com a societat, que el creixement econòmic i el consumisme desmesurat són un acte injust i suïcida? El pitjor d'aquest món capitalista és que ens fa sentir culpables com a consumidors, quan aquesta responsabilitat hauria de recaure en l'àmbit de la producció. Posaré l'exemple més fàcil: el reciclatge. Pel que fa als plàstics (recordem que no més una ampolla de plàstic pot trigar 600 anys a descompondre's i una

bossa, uns 55 anys), les dades aportades per Ecoembes apunten que del total d'envasos que es posen al mercat, únicament se'n recull el 63,75% als contenidors de reciclatge, i amb els actuals rendiments, es redueix a un 30% el percentatge que s'acaba reciclant. Aquest últim percentatge és l'important, perquè ens dona la quantitat real de reciclatge al nostre país. Llavors, el reciclatge d'envasos és una gran mentida? Qui en són els culpables? L'actual llei estableix que hi ha sistemes que s'asseguren del reciclatge dels residus, així com de compensar econòmicament les em-

preses (públiques o privades) que s'encarreguen de la gestió i el reciclatge; però mentre les grans superfícies i els grans generadors de residus tinguin el control d'aquest sector i paguin per cada tona que es recicla, serà un problema enquistat.

Ara bé, també em pregunto: serveix d'alguna cosa si les grans potències mundials (com els Estats Units, l'Índia, la Xina, el Brasil...) no estan disposades a frenar? Perquè són aquests, els països amb més potencial econòmic, els que més estan destruint el medi ambient, i sempre són els països més pobres els que

/ DAVID VAN DER

“

El capitalisme ens fa sentir culpables com a consumidors, quan la responsabilitat hauria de recaure en l'àmbit de la producció

ho pateixen de manera directa. La situació en què ens trobem és que la lluita climàtica acaba sent una lluita de classes. Els desastres climàtics afecten de forma diferent segons la classe social. Els barris amb menys ingressos queden més castigats que els que tenen més diners. No és una coincidència que els més pobres visquin en zones industrials i, per tant, quedin més exposats a les inundacions, la contaminació, els residus de les fàbriques, etc. El sistema capitalista busca convèncer la gent que podem frenar el canvi climàtic, assenyalant-nos com a responsables. Ens diuen: “Tu ets el causant del problema, està a les teves mans”. Però la realitat només és una: no podem millorar la vida al nostre planeta sense posar fi al capitalisme. ●

Neteja, salut i bellesa artesana

Jorge Abuin,
productor de sabons
ecològics, produeix a
xicoteta escala a la 37,
un espai autogestio-
nat d'art i artesanía
/ LUCAS GUERRA

L'autofabricació ecològica de desodorants, sabons, locions o cosmètics permet gaudir d'un estil de vida més saludable i sostenible amb el medi ambient. Alhora, la seua producció suposa una alternativa laboral per a moltes productores

Ester Fayos | @EsterFayos

No només els aliments que es mengen poden beneficiar o afectar la salut de les persones. També ho fan els productes que es posen sobre la pell, els cabells o les dents. Fluorur, parabens, olis minerals o agents antibacterians i antifúngics són alguns dels components tòxics que conformen la pasta de dents, els sabons, els detergents o els cosmètics que es fabriquen i es venen cada dia en qualsevol supermercat o botiga. La llista de les malalties que poden causar aquests elements és infinita. Alguns, com la caragenina -un polisacàrid extret de les algues vermelles-, pot produir pro-

blemes intestinals i inclús càncer; altres poden danyar el sistema endocrí o causar irritacions de les mucoses i de la pell.

“Quan em vaig adonar de què portava la cosmètica convencional, vaig decidir produir els meus propis productes. Ho volia fer tot de manera artesanal i vaig crear la meua marca, Triskelua Salud Natural”, recorda Iria Graña, membre del CSOA Kan Pasqual, a la muntanya de Collserola, que des de fa anys sap de la perillositat que aquests components tenen tant per a la salut com per al medi ambient. Com ella, són moltes les que -cada vegada més conscients dels beneficis socials, mediambient-

tals, econòmics i emocionals que aporta la producció natural- decideixen apostar-hi i començar a comercialitzar a petita escala.

Entre l'autofabricació i la regulació

Els primers passos de Graña en la producció ecològica se situen en l'Argentina, on va començar a produir sabons per a ella mateixa i, després, a participar en fires i trobades autogestionades, així com a col·laborar amb cooperatives de consum. A Catalunya, però, “tot està molt més regulat i, per tant, és molt més difícil viure d'açò”, lamenta. Avui dia, tal com estableix la norma- »

» tiva europea sobre producció i etiquetatge dels productes ecològics, les productores han de complir rigoroses normes de sanitat, medi ambient i benestar animal, així com disposar dels certificats que acrediten que la producció ha estat sotmesa a control i que compleix amb els requisits reglamentaris.

És per això que tant Graña com Violant Cunill, propietària de l'alberg Cabanya Boscana, a la comarca del Berguedà, mai han pogut dedicar-s'hi de manera professional. "Per a aconseguir-ho pel meu compte, hauria de treballar amb un laboratori que garantira els controls microbiològics i de fabricació, i m'hauria de fer autònoma, però jo no puc deixar el meu treball, perquè no podria viure de fer sabons", aclareix Graña. En paraules de Cunill -qui també va començar participant en fires i en l'actualitat només ven sabons, pasta de dents, olis corporals o ungüents a les visitants de l'alberg- econòmicament "és molt difícil sustentar un projecte d'aquest tipus i la legislació només està pensada per a beneficiar els grans productors. No s'hauria de pagar per produir sense contaminar. Com pot ser que una persona que elabora productes ecològics hagi de pagar registres tan cars?", es pregunta.

Les marques més consolidades, però, sí que consideren imprescindible l'existència d'una legislació i de controls. És el cas, per exemple, de Giura, una empresa de cosmètics naturals que va iniciar la seua activitat l'any 1992. En l'actualitat, els seus productes es venen a botigues, dietètiques o cooperatives familiars o grups de consum com l'Economat de Sants. Tenen més de seixanta varietats diferents de cremes, olis, llets, xampús elaborats a partir d'olis vegetals, aigües florals i extractes de plantes que les sotmeten a tractaments passius "per tal de no alterar els principis actius de la planta", explica Glòria Tort, gerent de l'empresa. Per a ella, la normativa actual "no és restrictiva". "És cert que els inicis són difícils, però són unes normes que han d'existir i han de ser més o menys dures, perquè parlem de la nostra salut", defensa.

Economia local, sostenibilitat ambiental i estil de vida

Uns dels principis clau que compareixen les iniciatives de producció ecològica és la dinamització econòmica de la zona. Així doncs, prioritzen establir relacions comercials amb proveïdores de proximitat. "És molt important protegir la botiga petita perquè les grans superfícies no se les mengen", reivindica Jorge Abuín, produc-

Diferents tipus de pastilla de sabó / L.G.

Les propietàries de l'alberg Cabanya Boscana, al Berguedà, fan productes naturals

Una alternativa als components contaminants dels sabons, cosmètics o pastes de dents convencionals que acaben als rius

tor ecològic de sabons a la 37, un espai autogestionat d'artesanía i art ubicat a deu minuts del barri de Benimaclet de València. Gràcies a l'experiència acumulada, Giura ha pogut fer un pas més enllà i aplicar pràctiques d'autoconsum. En l'actualitat, s'abasteixen de la recol·lecta silvestre, però també dels seus propis camps, on cultiven les plantes de manera ecològica.

Un altre dels trets distintius és el respecte pel medi ambient i la seua biodiversitat, davant de la gran quantitat de components químics -molts

dels quals derivats del petroli- que contenen els sabons, els cosmètics o les pastes de dents convencionals i que acaben en els cursos d'aigua. Per a Cunill, aquest és un dels elements més importants, principalment, perquè cada vegada hi ha més risc que les grans marques se sumen al sector de la producció ecològica seguint pràctiques de *greenwashing*. "S'ha d'anar amb compte, perquè l'ecologia està de moda. Però no és cap moda, és un estil de vida. És consumir, és actuar, és viure, és fer sabons", conclou. ●

RECEPTARI

Aquests i més de cent cosmètics d'autoproducció els podeu trobar en llibres com *Belleza orgánica. Manual ilustrado de cosmética natural* (Editorial Gustavo Gili, 2019), un complet recull escrit i il·lustrat per Maru Goday

Pasta de dents

Ingredients:

35 g d'argila verda
65 g de carbonat de calci
1 g de bicarbonat de sodi
34 g de glicerina vegetal
10 gotes d'oli essencial de llima
10 gotes d'oli essencial de menta
32 g d'aigua floral de menta

Preparació:

Es mesclen els ingredients sòlids fins a aconseguir una pasta. Després, s'afegeixen l'aigua floral, la glicerina i els olis essencials, i es mescla tot bé amb una espàtula. En un recipient, es guarda la mescla, llesta per a utilitzar-la.

Exfoliant facial

Ingredients:

30 g d'argila blanca
30 g d'ametla mòlta
20 g de glicerina vegetal
15 g d'aigua floral de lavanda
4 g d'oli d'argània
1 g d'oli essencial de lavanda
flors de lavanda esmicolades

Preparació:

Es mesclen l'argila i l'ametla i, a poc a poc, es van afegint la glicerina, l'aigua floral i l'oli d'argània. Després, s'afegeixen les flors de lavanda i, per últim, l'oli essencial. Es guarda la mescla en un recipient. La mescla s'ha d'humitejar amb aigua abans d'utilitzar-la.

Pastilles de sabó

Deu peces de 100 grams (procés en fred)

Ingredients:

624 g d'oli d'oliva
50 g d'oli de coco
237 g de cervesa
85 g de sosa càustica pura

Preparació:

En un recipient gran de vidre o de plàstic, s'aboca la cervesa, ben freda i sense gas. Després, s'afegeix la sosa càustica, mai a l'inrevés. En aquest primer pas, s'ha d'extremar la precaució, ja que en mesclar la sosa i l'aigua es produeix una reacció química on s'aconsegueix una temperatura superior als 90 °C. Per això, s'han d'utilitzar guants i és recomanable elaborar la mescla en un lloc ventilat. La mescla de sosa càustica i cervesa s'ha de deixar refredar perquè la temperatura disminuisca fins als 40 graus. L'oli d'oliva i el de coco es mesclen i es calfen al bany maria fins a aconseguir la mateixa temperatura que la mescla de la sosa càustica i la cervesa. Una vegada aconseguida la temperatura desitjada, a poc a poc, s'afegeix la mescla de la sosa i la cervesa als olis, i es bat tot junt fins a obtenir una pasta d'una textura similar a la d'una crema. La pasta s'aboca en diferents recipients de plàstic o de silicona i es deixa reposar unes 48 hores perquè el sabó se solidifiqui per complet. Passats aquests dos dies, es treuen les pastilles de sabó de cada motlle i es torna a deixar reposar durant quatre o cinc setmanes.

Desodorant en barra

Ingredients:

30 g de midó de blat de moro
30 g d'oli de coco
15 g de bicarbonat
15 g de mantega de cacau
15 g d'olis essencials
1 barra de desodorant buida

Preparació:

Es fonen la mantega de cacau i l'oli de coco al bany maria. Es retira del foc i, amb la temperatura del líquid una mica més baixa, s'afegeixen el midó de blat de moro, el bicarbonat i els olis essencials. Es barreja fins que quede una mescla homogènia i s'omple la barra de desodorant buida.

Extractivisme encara **més perillós**

Grups ambientalistes i sindicals i sectors acadèmics
es coordinen a Colòmbia per fer front a la possible
implantació de l'extracció de petroli mitjançant el 'fracking'

Jaume Gil | @Jaume9Barris
Barrancabermeja

L'extracció d'hidrocarburs cada vegada és més complexa. Accedir a nous jaciments és més car i difícil, i dels ja existents se n'extreu menys quantitat. Davant d'aquesta situació, les grans multinacionals del sector -com ConnocoPhillips, Exxon Mobil, Ecopetrol, Shell o Gazprom- han decidit potenciar la tècnica del *fracking* o facturació hidràulica. Una decisió anacrònica, si partim de la necessitat constatada que cal fer una transició energètica que deixi enrere els combustibles fòssils. Aquesta modalitat extractiva s'ha prohibit a gairebé tots els països europeus, però les inversions a l'Amèrica Llatina es multipliquen. Concretament, a Colòmbia el debat ha estat intens en els últims mesos. Davant d'un futur on l'extracció convencional cada vegada és menys rendible, s'ha hagut de decidir si permetre fer-hi *fracking* o no.

"Nosaltres defensem el medi ambient perquè defensem la vida de les nostres comunitats". Jorge, activista ambiental a Colòmbia, parla així de la seva lluita per frenar la facturació hidràulica al país. Aquesta tècnica no convencional d'aconseguir petroli ha posat en alerta l'activisme, que adverteix dels impactes socioambientals que pot provocar. Més de cent organitzacions ambientalistes i sindicals i sectors acadèmics s'han aplegat en una coordinadora anomenada Alianza Colombia Libre de Fracking. Aquest grup de pressió fa tota mena d'accions al país: campanyes de comunicació, formacions a les comunitats camperoles, incidència política, recerca acadèmica i un llarg etcètera.

La fracturació hidràulica és un mètode d'extracció d'hidrocarburs que consisteix en la injecció a alta pressió de grans volums d'aigua barrejada amb arena i productes químics perillosos al sòl. L'objectiu és crear noves vies d'extracció de gas i petroli que es troba atrapat en formacions rocoses. "És una tècnica que pot causar resultats molt incerts, ja que els estudis rigorosos que hi ha són fets als Estats Units", afirma María, de la Corporación Compromiso, organització social del departament

de Santander. La geografia del país llatinoamericà és molt diferent de la del nord-americà; per tant, no se sap realment quins poden ser els danys. Els principals perills són "la contaminació d'aqüífers, impactes irreparables als ecosistemes, l'emissió de gasos d'efecte hivernacle, diversos danys a la salut i la destrucció de les comunitats locals".

Una polèmica que ve de lluny

L'extracció d'hidrocarburs mitjançant el *fracking* ha estat un tema de controvèrsia al país durant més d'una dècada, i el debat s'ha intensificat els últims mesos. A finals del 2018, el Consell d'Estat va suspendre les normes que regulaven la facturació hidràulica, ja que "pot comportar una afectació greu al medi ambient i a la salut humana". El govern va crear una comissió d'es-

Aquesta modalitat s'ha prohibit a gairebé tots els països europeus, però les inversions a l'Amèrica Llatina es multipliquen

Alianza Colombia Libre de Fracking fa formacions a les comunitats camperoles i recerca acadèmica

pecialistes per conèixer millor en quin context local i global es farien les proves pilot d'exploració. L'informe va donar llum verda als projectes, però també alertava dels perills ambientals, socials i econòmics que es podien generar. La possibilitat de fer proves pilot va suscitar l'interès de l'empresa estatal, Ecopetrol, així com de les multinacionals ConocoPhillips, Shell i Drummond. Aquesta última ha estat acusada per part d'organitzacions ambientalistas de no respectar la prohibició de realitzar *fracking*, incriminacions que l'empresa rebutja.

El mes de setembre, el Consell d'Estat, malgrat l'informe que ho autoritzava, va suspendre la possibilitat de fer *fracking* a tot el territori nacional, sense haver estat efectuades ni les proves pilot. Tot i això, la ministra de Mines, María Fernanda Suárez, i el president d'Ecopetrol, Felipe Bayón, han manifestat públicament que el *fracking* és l'única manera de garantir l'autosuficiència energètica del país. "Hem de pensar en el país d'aquí a deu, quinze o vint anys. Els recursos [del *fracking*] són necessaris per reforestar àrees, protegir les conques i garantir que els colombians tinguin salut", va afirmar Bayón davant d'una comissió del Senat.

"Ja han vist com les petrolieres arribaven a les comunitats, i a continuació venien els casinos, els prostíbuls i les drogues", denuncia Mauro, membre de la Corporación Compromiso, davant d'una sala plena de camperolat. La destrucció dels vincles comunitaris, així com el poc arrelament al territori d'aquestes companyies, és un altre dels perills que denuncien els moviments contra el *fracking* a Colòmbia. "Les multinacionals arriben als vostres pobles i us prometen feina, menjar, el que vulgueu. Cinc anys després, quan se'n van, l'únic que teniu és una terra que ja no serveix per res, i cap veí que us vulgui ajudar".

Dependència del petroli

El petroli és el recurs més exportat pel país segons les dades de l'Observatori de Complexitat Econòmica. S'exporta més del 50% de la producció de cru, i és la seva principal font de divises. Tot i això, la ministra de Mines va alertar que els

propers anys la moneda nacional es devaluarà al voltant d'un 70% en relació amb el dòlar. El motiu? La fi de l'arribada de dòlars i la necessitat de comprar el petroli i el gas a l'estranger. Va donar dos arguments: els pous petrolífers convencionals s'acaben i el Consell d'Estat ha prohibit el *fracking*. Amb això, insinuava que la vida de la població colombiana seria molt més complicada si no es desenvolupava aquesta tècnica d'extracció no convencional.

Els arguments de la ministra i del president d'Ecopetrol es basen en l'assumpció que el model productiu i energètic del país no es pot canviar en les properes dècades. Suárez afirma que tot hom utilitza el cotxe, l'avió, encén el gas o porta sabates fetes de derivats d'hidrocarburs. Reconeix la dependència que el país té d'aquests recursos, i no mostra cap voluntat de posar-hi fi. Amb això, gira l'esquena a la potencialitat de les energies renovables i als projectes econòmics en els quals les persones estiguin al centre.

Canvi del model de desenvolupament

L'explotació de recursos fòssils i minerals ha generat ingressos que han permès impulsar polítiques socials i reduir la pobresa en terres llatinoamericanes, afirma el grup de treball Projecte Regional Transformació Social-Ecològica a l'Amèrica Latina. Aquest model de desenvolupament, però, "ha fomentat la desigualtat entre països i ha causat la proliferació de conflictes socioambientals des de l'Argentina fins a Mèxic", denuncia l'organització. També ha provocat una nul·la diversificació econòmica i una dependència de l'alta volatilitat dels preus internacionals, cosa que implica que, si hi ha una caiguda dels preus del petroli, s'han de reduir els pressupostos estatals.

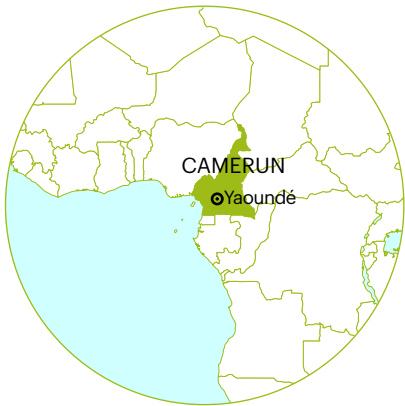
El grup de treball ha fet una anàlisi de la regió per determinar quins han estat els seus patrons de desenvolupament econòmic. Segons l'estudi, a gran part de la regió s'ha imposat un model que veu la modernitat com un procés lineal sense fi, que no té en compte la relació humà-natura i que aparta coneixements que no entren dins la racio-

Una ministra del govern ha insinuat que la vida de la població colombiana serà més difícil sense aquesta tècnica d'extracció

Un estudi crític aposta per la creació de marcs mentals nous que tinguin en compte els límits biològics de la Terra

nalitat occidental. Davant d'aquesta realitat, proposa la creació de marcs mentals nous que tinguin en compte els límits biològics de la Terra i el dany que les desigualtats provoquen a la societat.

"El pitjor que pot passar és seguir la tendència actual, on no hi ha futur per a una Llatinoamèrica que asseguri a la seva població una vida digna i una coexistència conseqüent amb el metabolisme natural del territori", explica Álvaro Cáliz, un dels membres del grup de treball. En aquest context, el moviment ambientalista colombià veu el *fracking* com la perpetuació d'un model econòmic que amenaça constantment la seva vida. Colòmbia és el segon país amb més biodiversitat del món i el segon més perillós per les activistes mediambientals. ●

Persecució i massacres després de l'1-O del Camerun del Sud

En aquella data es va proclamar la independència de l'anomenat territori de l'Ambazònia i ja són milers les persones mortes i mig milió les desplaçades per la reacció del govern

Júlia Bacardit | @JuliaBacardit

L'Agoustine va arribar a Barcelona amb el vaixell d'Open Arms l'estiu de 2018. Quan va tocar terra va vagar durant un mes per Barcelona i per Sant Boi de Llobregat. Havia viatjat des del Camerun del Sud. Al mòbil hi portava la fotografia del seu germà mort, assassinat per l'exèrcit del govern de Paul Biya. No duia cap documentació a sobre, però un altre germà que es va quedar al poble li va poder fer arribar el passaport per correu. Va viure com a sencesostre fins que va obtenir l'estatus de refugiat, que li dona dret a estar dos anys en una residència d'acollida. Havia fugit de la violència militar que patia al seu poblat.

El conflicte que s'hi arrossega des de 2016 ho ha parilitzat tot. Aquesta regió, una antiga colònia britànica que aglutina les dues zones occidentals de majoria anglòfona del país (Northwest i Southwest), es vol independitzar del nord francòfon. Entre el setembre i l'octubre de 2017, desenes de milers de persones van sortir al carrer a manifestar-se. L'1 d'octubre, coincidint amb el referèndum d'autodeterminació de Catalunya, van proclamar la independència de la República Federal d'Ambazònia, nom amb el qual es coneix la regió. La forta repressió de les protestes per part del govern central va desencadenar l'aparició de grups insurgents.

Des d'aleshores, els pobles petits i remots com el de l'Agoustine han quedat deserts. Igual que ell, moltes persones han marxat. Segons Eugene Ufoka, representant d'Ambazònia a la Unió Europea i a l'ONU, també hi ha molta gent que viatja en vaixell des de Nigèria fins a Amèrica. Algunes d'aquestes persones estan atrapades a la frontera de Mèxic. Segons denuncia, l'exèrcit de Paul Biya -al poder des de 1982- crema els pobles al pas de la gent. A les ciutats grans hi queda gent, però també hi plana l'amenaça de la violència militar. "La setmana passada tres nois van anar a nedar. L'exèrcit va disparar-los sense cap motiu. Es van pensar que els tres havien mort, però només n'havien matat un. Els dos supervivents han agafat les armes", comenta.

"Estudiants d'institut, de disset, divuit, dinou anys, van als boscos per lluitar contra l'exèrcit, que hauria de protegir tots els camerunesos, i en

lloc d'això, els mata. Volem la pau, però davant dels crims de guerra tenim dret a la defensa pròpia. Si no hi ha intervenció, no hi haurà pau", afegeix. Les escoles, que fa quatre anys que estan tancades, havien de reobrir al setembre, però les criatures han marxat. Les escoles sud-cameruneses, que ensenyaven història de l'Estat francès en francès tot i que la població parla anglès des de temps colonials, han sigut clausurades per l'independentisme anglòfon fins que comencin les negociacions amb el govern central.

Però malgrat les converses d'enguany a Ginebra, segons Ufoka, les negociacions estan lluny de donar resultat. "Paul Biya viu nou mesos l'any a Suïssa. Els secessionistes mai no ens hem apropat a Suïssa per cap tipus de mediació. Les converses les ha tingut amb líders que no tenen res a veure amb el conflicte. Mentrestant, el seu exèrcit seguia matant al Camerun del Sud. L'ONU i la UE donen suport a la mediació suïssa, però nosaltres mai no l'hem demanat. Són només gesticulacions", considera.

L'any 1961, el Camerun meridional es va independitzar del Regne Unit, un any després que el

nord ho fes de l'Estat francès. Amb dos milions d'habitants, la regió semblava massa petita per autogovernar-se. Els poders colonials van decidir que havia d'annexionar-se a Nigèria, també una antiga colònia anglesa, o bé al Camerun septentrional. La idea acceptada per la majoria va ser que nord i sud fossin dos estats federats i iguals; però l'annexió va implicar l'obligatorietat d'utilitzar la llengua i el sistema francès en tots els tràmits oficials o a l'escola. De fons sempre hi ha hagut la qüestió del petroli, que al Camerun del Sud, com al delta del Níger, és abundant i de qualitat.

El silenci internacional i el petroli

"Tot i que el Camerun del Sud crema, la influència francesa a la zona és tan gran que se silencien tots els esforços de mediació internacional. No estem lluitant contra el govern de Biya, estem lluitant contra França, que pressiona perquè la comunitat internacional no s'impliqui" en el conflicte, diu Ufoka. París encara exerceix una gran influència en els catorze països que utilitzen el franc CFA, que són antigues colònies gal·les, amb l'excepció de Guinea Equatorial i Guinea Bissau.

Al marge de la moneda, les empreses extreuen el petroli al Camerun del Sud per refinar-lo després en territori francès. Aquest recurs es concentra sobretot a Bakassi, una península propera a Nigèria que es disputen els governs camerunès i nigerià, i que va passar a estar sota sobirania camerunesa el 2008. Nigèria encara no ho ha acceptat i, sobre el terreny, la població local no es pot permetre pagar el petroli del seu propi subsòl, encarit pel cost de refinar-lo a milers de quilòmetres, en territori europeu.

El conflicte entre els dos Cameruns

La creació de l'estat d'Ambazònia ha buscat posar fi al tracte discriminatori de les institucions francòfones de Paul Biya. Aquest nom va ser proposat pel líder secessionista Sisiku Ayuk Tabe, refugiat en primera instància a Nigèria. Després de viure-hi dos anys, l'exèrcit camerunès hi va entrar per capturar-lo. El van retornar al Camerun, on el van tenir incomunicat durant tres mesos. Ha estat condemnat a cadena perpètua. Amb el record del secessionisme de Biafra,

La forta repressió de les protestes per part del govern central va desencadenar l'aparició de grups insurgents

Els pobles petits i remots han quedat deserts i centenars de milers de persones han fugit a altres països

Agents de les forces de seguretat del Camerun patrullen pels carrers de la regió del sud

brutalment reprimit i encara recent, el govern de Nigèria es resisteix a donar suport a l'independentisme anglòfon de la veïna Ambazònia. Població nigeriana que fugia del grup fonamentalista Boko Haram va emigrar cap allà, però les seves guerrilles també van començar a entrar a la regió el 2018.

Després de la declaració unilateral d'independència de l'1 d'octubre, la repressió ha fet que la població de les localitats remotes es comencés a tancar a casa. Va deixar de treballar els camps, no s'atrevia a sortir. Aquest va ser un dels elements que van portar a la creació a l'interior dels boscos de les guerrilles independentistes dels Amba Boys. Des de 2018, l'etiqueta #SouthCameroons mostra a les xarxes socials fotografies de nuclis rurals i de cossos humans de sud-camerunesos cremats i carbonitzats. A Twitter també circulen vídeos de gent excavant fosses comunes.

L'etiqueta #SouthCameroons mostra a les xarxes fotografies de cossos sud-camerunesos cremats i carbonitzats

L'economia està en ruïna perquè la població que no s'ha armat i amagat als boscos, ha fugit o viu reclosa per la por

Amb milers de persones desaparegudes, entre 2.000 i 5.000 morts per operacions de contrainsurgència -segons diverses fonts- i més de mig milió de persones desplaçades -segons les Nacions Unides i Human Rights Watch-, Eugene Ufoka fa temps que adverteix que el Camerun del Sud podria convertir-se aviat en una nova Ruanda. “Ara ja no va de la sobirania d'Ambazònia contra el govern central francòfon, va de la crema de cases i pobles sencers per part del règim i de l'absència d'accions per part de la comunitat internacional. Tothom calla, tot i que entitats humanitàries han avisat de la gravetat de la situació”. Els crims contra civils per part de la policia i l'exèrcit al Camerun del Sud augmenten. L'economia del país està en ruïna perquè la població sud-camerunesa que no s'ha armat i amagat als boscos, ha fugit o viu reclosa per la por. En la seva última intervenció enregistrada en vídeo, el president Biya ridiculitza les acusacions de genocidi. ●

LA LUDIFICACIÓ DEL TERROR ULTRADRETÀ

L'anàlisi de Roger Suso
Periodista

“**H**ola, el meu nom és Anon, i penso que l'holocaust mai va existir”, deia a càmera Stephan Balliet abans de matar dues persones a Halle (Alemanya). Balliet, de 27 anys, amb armes casolanes i explosius, va voler assaltar una sinagoga i perpetrar una massacre mentre s'hi celebrava el Yom Kippur, el dia més important del calendari jueu que versa sobre el penediment i l'expiació del pecat.

Balliet no va aconseguir entrar a la sinagoga malgrat disparar la porta sense aturador. És llavors quan va llançar una granada de mà per sobre del mur del cementiri jueu, i cada vegada més desesperat perquè no podia dur a terme el seu objectiu: matar el màxim nombre de persones jueves possibles perquè, segons ell, tenen la culpa de tots els mals del món. Però va girar cua i va disparar fredament una vianant -no jueva- per l'esquena. Al cap de cinc minuts, en no poder matar gent jueva, va decidir matar-ne de musulmana, i va trotejar un establiment turc de kebabs, on va assassinar un jove -un alemany no musulmà.

Tot això ho va retransmetre en directe a la plataforma Twitch -a través d'una càmera incrustada al seu casc. Com si fos un videojoc d'acció en primera persona. Mentre feia *streaming*, Balliet afirmava que “el feminisme és la causa de la baixa natalitat a l'oest, que actua com a boc expiatori per a la immigració massiva i que l'arrel de tots aquests problemes són els jueus”. Així doncs, el motor que el mou a perpetrar l'atemptat és la teoria del Gran Reemplaçament, que pregonava que la “població autòctona europea i cristiana serà substituïda per una de forana i musulmana” i “en culpa el feminisme i els jueus”.

Aquesta conspiranoia és un dogma supremacista blanc preconitzat pel teòric ultradretà francès Renaud Camus, que els darrers mesos ha motivat altres neonazis de tot el món a perpetrar matances i tirotejos. És el cas de Brandon Tarrant, que el març de 2019 va fer exactament el mateix durant el seu atac a les mesquites de Christchurch (Nova Zelanda), on va assassinar 51 persones: difondre l'atac en directe per internet i pro-

L'activitat ultra dels fòrums digitals no té gaire en comú amb les cèl·lules neonazis clàssiques

pagar-ne la ideologia. Tarrant, de 28 anys, va enllaçar-hi un manifest de 74 pàgines titulat “El Gran Reemplaçament”, com el llibre de Camus, inspirat en el manifest d'Anders Breivik, l'ultradretà noruec autor dels atemptats d'Oslo i l'illa d'Utoya de l'any 2011, amb 77 morts, en el qual exposava que el tiroteig al país insular del sud-est d'Austràlia estava motivat per venjar “el miler de morts” produïts per l'islam a Europa al llarg de la història.

Balliet es dirigia al seu públic: “N'he intentat matar alguns”; però, com si es tractés d'un videojoc, no “ha obtingut la màxima puntuació” i les armes li han fallat. El tiroteig antisemita de Halle indica que l'autor no era un integrant del moviment neonazi militant de l'est d'Alemanya i que tampoc tenia contactes amb Combat 18, el braç d'assalt de la xarxa neonazi europea Blood & Honour que pregonava la idea de resistència -armada si és de menester- sense líder a través de bandes de música anticomunista i grups de camaraderia autònoms. En cas d'haver sigut un militant neonazi clàssic, Balliet hauria tingut accés a armes de millor funcionament.

Tant el seu vocabulari com la retransmissió en anglès, així com el seu evident homenatge a Tarrant i l'ús dels fòrums ultres 4chan i 8chan, suggereixen que la radicalització va tenir lloc a internet i que els tirotejos d'aquest calibre -un exemple clar de ludificació, és a dir, l'adopció de dinàmiques de joc en entorns no lúdics- tenen una comunitat d'admiradors virtuals i copiadors arreu d'Occident.

Balliet també mostrava la seva admiració per Alek Minassian, l'autor de l'atropellament massiu amb furgoneta a Toronto motivat per l'anomenat ideari *incel*, una abreviatura de l'expressió anglesa *involuntary celibacy* (‘celibat involuntari’) que fa referència a una subcultura que consisteix en comunitats virtuals d'homes misògins i heterosexuels.

Balliet va seguir el mateix patró que Patrick Wood Crusius, el tirador supremacista blanc d'El Paso que l'agost va assassinar amb una arma semiautomàtica 22 persones d'origen hispà, perquè segons ell eren els “altres” responsables del Gran Reemplaçament. El patró també va ser copiat per John T. Earnest, que l'abril d'enguany va assaltar la sinagoga de la població estatunidenca de Poway i va matar una persona. Earnest afirmava que el tiroteig de la sinagoga de Pittsburgh, on el 2018 van ser assassinades onze persones, va ser la seva principal inspiració.

La retransmissió s'ha convertit en una moda dins l'escena ultradretana, com posen de manifest les darreres matances. Balliet també va deixar un manifest en línia d'onze pàgines, en anglès, en un intent de motivar altres “blancs oprimits” a fer el mateix. Les reaccions als fòrums chan eren una crida: “Aconsegueix la màxima puntuació”. Un incentiu per a futurs tiradors ultradretans. Obtenir la puntuació més alta, un llenguatge de videojoc per referir-se al nombre de persones a assassinar.

El terror ultradretà d'aquests fòrums digitals no té gaire en comú amb les cèl·lules neonazis clàssiques. Les demandes dels autors no estan pensades per a peculiaritats regionals, sinó que són visions globals de la teoria del Gran Reemplaçament. Tots comparteixen una cosmovisió de dretes i un deliri racista i antisemita basat en una suposada superioritat dels “blancs”, un ideari -la preservació de la cultura, les tradicions i l'estil de vida conservador “europeu” i l'oposició frontal al multiculturalisme- que creuen que s'ha de defensar tant als parlaments, amb les noves formacions de dreta radical populista en auge a tot el món, com al carrer. ●

Bamba Pana
& Makavelli,
dos dels artistes
que van actuar
al festival
de música
experimental
Archipiélago

Les cultures negres es col·loquen al centre del mapa

L'emergent programació de festivals de música, cicles literaris, teatre i cinema mostra com artistes i intel·lectuals de la comunitat afro volen explicar la seva història

Clara Macau | @claramacau

L'escriptor kenia Ngugi wa Thing'o va parlar, en una obra de principis dels anys noranta, sobre la necessitat de "desplaçar el centre"; és a dir, contrarestar la tendència mundial que situa Occident al centre del coneixement. Va afegir que era una lluita per defensar les llibertats culturals. "La concepció de *cultura* imposa límits geogràfics. La crítica cultural és un producte occidental que considera que altres expressions són perifèriques i no els assigna la categoria de modernitat", exposa el comissari del festival madrileny de música experimental Archipiélago, Rubén Coll.

Feta la diagnosi, Archipiélago planteja obrir els límits de la narrativa avantguardista amb relats musicals que trenquen l'escena underground arreu del món. Així, estrelles com el duet format pel productor Bamba Pana i el raper Makavelli han portat a Madrid el ritme electrònic del singeli, un estil popular als clubs de Tanzània que també rep influències de melodies tribals i del rap. Amb el duet, una vintena d'artistes més -d'origen turc, marroquí, uruguaià o brasiler, entre d'altres- han defensat pro-

postes que relacionen la instrumentació persa del kamanché, la cúmbia i el kuduro, els bambús filipins o els duduks armenis, amb l'electroacústica, el noise o el hip-hop. "Reverenciem els artistes europeus o nord-americans que adapten músiques africanes, però no investiguem la procedència dels préstecs ni donem crèdit als artistes que els originen", aclareix Coll.

Sons i imatges de la resistència d'un poble

Per resoldre la qüestió, a Barcelona s'ha presentat el Middle Passage Festival, organitzat per l'escriptora i divulgadora de música de la diàspora africana Emma Dowuona-Hammond. La proposta pren el nom de la travessia transatlàntica que va transportar forçosament milions d'esclaus africans a treballar a les plantacions de cotó d'Europa, les Amèriques i el Carib. "La historiografia convencional atorga a Occident el triomf moral de l'abolició de l'esclavitud. Però altres fonts indiquen que, senzillament, el model econòmic es va esgotar", exposa l'escriptora. »

» Una xarxa de músics afrodescendents, la majoria residents a Barcelona (els afrobrasilers MAJ Trio, el saxofonista cubà Jimmy Jenks o la intèrpret de jazz brasilera Priscilla Barbosa, entre d'altres), s'ha aplegat durant una setmana per tocar sota la batuta d'Alan Sousa, programador del Guzzo Bar. “Molts som músics autodidactes, que hem captat els ritmes de l'ijexá, la samba o el reggae als carrers de les nostres ciutats”, explica Sousa. Malgrat aquesta riquesa, el raper britànic d'ascendència jamaicana i director del projecte educatiu The Hip-Hop Shakespeare Company, Akala, és rotund: “La societat no ensenya els joves negres a valorar la seva cultura”. En un joc de contextos culturals i lingüístics, va posar a prova el públic del Middle Passage Festival: “Qui va escriure el vers ‘el rei més benèvol es comunica a través dels teus somnis?’”. No tothom va encertar que l'autor de la línia és el raper RZA, i no Shakespeare.

“Occident representa els negres com a víctimes, al mar, però no crea relats que en lloïn la valentia ni s'acosta a la nostra cultura per aprendre'n”, diu la cineasta de família guineana Sally Feunaux. Aquests dies, la directora ha presentat un cicle a la Filmoteca de Catalunya sobre les identitats femenines a l'Àfrica i ha format part del jurat (íntegrament afrodescendent i, a més, femení) de la primera edició del Festival Internacional de Cinemes Africans de Barcelona (FICAB). La mostra ha aplegat tretze films que “revisen l'imaginari estereotipat de l'Àfrica”, signats pel cineasta sudanès Hajooj Kuka, el ruandès Samuel Ishimwe o el ghanès Samuel Blitz Bazawule, entre d'altres.

Sally Feunaux també ha participat al Festival Cine Migrante de Barcelona que, enguany, ha apostat per un futurisme alternatiu: “El futur sempre és occidental i blanc, tendeix a l'expansió i als avenços tecnològics. Però és, aquesta, l'única manera d'imaginar el futur?”, qüestiona la directora de Cine Migrante, Florencia Mazzadi. Un dels convidats estrella, el director de cinema brasiler Adirley Queirós, va exposar que a Occident només li interessa la filmografia d'altres indrets si mostra una realitat de pobresa i violència. L'anàlisi també va ser recollida per la jove fotògrafa barcelonina Heidi Ramírez, en un taller crític amb un tipus de fotoperiodisme que és entès com un producte comercial i que “premia i estetitza la violència dels territoris llunyans”. D'aquí, la tendència a associar el que és africà amb una realitat on, per exemple, un superheroi negre no hi té cabuda: “Els meus referents els he trobat de gran, en figures com Stevie Wonder. I era cec. Quina idea de la negritud podia tenir? Ara, els meus personatges cecs evocuen la ceguesa cap a la nostra història, generalment explicada pels blancs”.

Fites per a l'apoderament intel·lectual de la comunitat afro

Mar Garcia és professora de literatures francòfones i africanes a la Universitat Autònoma de Barcelona i té el repte d'explicar, amb respecte, les literatures negres en un cicle a la llibreria La Central. “Sovint, la literatura africana està encaixada en la categoria reductora de *crònica social* o és vista com una mostra de folklore”, diu. “Si la crítica i el cànon literaris són occidentals, podem aplicar-hi la nostra noció de *clàssic*”? Garcia és l'autora

“La societat no ensenya els joves negres a valorar la seva cultura”, diu el raper britànic Akala, director del projecte educatiu The Hip-Hop Shakespeare Company

Milena Casado, una de les actuacions del Middle Passage Festival

d'una obra, *Inapropiados e inapropiables. Conversaciones con artistas africanos y afrodescendientes*, on parla de la incorporació del que és afro al procés de cosmopolització de la societat espanyola que, malgrat tot, encara és força aliena a les realitats de les persones negres. Així, el seu llibre defensa l'articulació d'una “perspectiva més afrocèntrica perquè la creació artística no sigui instrumentalitzada i tingui uns espais propis”.

L'acadèmia, per tant, mostra mancances a l'hora de tractar els fenòmens africans. “Quan vaig estudiar a la universitat espanyola, els estudis sobre l'Àfrica es reduïen a alguna assignatura optativa amb poca rellevància”, expressa el director del Centre d'Estudis Panafricans de Madrid, Antumi Toasijé. Impulsor d'iniciatives d'èxit sobre africologia, com la revista panafricana pionera *NSIBIDI*, és crític amb el “substrat colonial o cooperatiu que tenen els estudis africans, que dona voltes a la problematització de l'Àfrica i com Europa hi pot ajudar; sense pensar que, potser, el problema de l'Àfrica és Europa”.

Toasijé lamenta que la fita d'aconseguir l'apoderament intel·lectual de les comunitats negres encara sigui una utopia.

El projecte educatiu The Hip-Hop Shakespeare Company

Se'n fa, en part, responsable: "A diferència dels Estats Units, no comptem amb una població afrodescendent que s'organitzi per demanar uns estudis africans més exhaustius, impartits per professorat afro. Celebro les aportacions de les mirades postcoloniales, però no acaben de posar l'Àfrica al centre". La lluita, de moment, continua tenint lloc als àmbits antiracistes. Sílvia Albert Sopale és una actriu afrodescendent que, des dels escenaris, denuncia l'emblanquiment al qual, massa vegades, se sotmeten les cultures negres. En l'obra d'estrena recent *Blackface y otras vergüenzas*, que s'ha vist durant una setmana a la Sala Fènix de Barcelona, pren el símbol del Floquet de Neu com a exemple d'aculturació: "Algú va voler saber coses sobre el país d'origen del goril·la? No, perquè era blanc. Això és el que el feia especial. I les empremtes del seu origen africà van quedar eliminades per integrar-se a la cultura i la tradició d'un altre país".

El discurs de Sopale té molt a veure amb les tres Àfriques que va descriure Ngugi wa Thing'o. Aquestes són les úniques que interessen l'ull occidental: l'Àfrica dels qui van convertir el seu territori en una terra d'inversions i negocis, amb molta mà d'obra; l'Àfrica com a escenari del gaudi estètic i folklòric

“El racisme es pot presentar com un acte d'amor; el mateix que es pot tenir per una mascota, un animal”, alerta l'escriptor i acadèmic kenià Ngugi wa Thing'o

del turisme, que hi troba comunitats primitives, nues i salvatges, i una darrera Àfrica, imaginada per la ficció europea. “Aquesta és la més perillosa”, admetia l'escriptor, “perquè el racisme pot presentar-se com un acte d'amor; el mateix que es pot tenir per una mascota, un animal”. ●

MURRAY BOOKCHIN

LA PRÓXIMA REVOLUCIÓN

LAS ASAMBLEAS POPULARES Y LA PROMESA DE LA DEMOCRACIA DIRECTA

978-84-92559-96-1 | 288 pàgs. | 18 €

VIRUS

www.viruseditorial.net

Dins i fora

El relat de Santiago Alba Rico

Quan es va sentir l'esclafit -acompanyat d'un gran rugit animal- i es van tancar les portes per sempre, els que l'atzar o l'enginy ens havia deixat dins vam sentir una combinació d'alleujament i dolor. És difícil fer un cens dels que havien quedat a un costat i a l'altre de la coberta d'acer, però sens dubte eren molts més els que no havien pogut entrar. Entre aquests milions de persones hi havia, com es pot deduir, parents i amics dels que havien trobat refugi a l'interior. La situació s'havia degradat molt de pressa i el govern havia anunciat el tancament de la zona "íntima" amb dos dies d'antelació, sense temps perquè les famílies disperses per tot el país es reunissin; i comptant que aquesta pressa alleugeriria la càrrega demogràfica i seleccionaria "naturalment" els supervivents. Per això el dolor de molts de nosaltres, separats per sempre dels nostres fills o dels nostres marits, rivalitzava amb el consol de la salvació.

Aquest dolor es veia agreujat per la imaginació. Coneixíem bé la situació del món exterior, on les possibilitats d'una supervivència llarga eren nul·les. La Coberta estava insonoritzada, però durant tot el dia sentíem rosecs, esgarrapades i crepitacions remotes, com el d'una casa vella assetjada per ratolins i tèrmit, esporàdicament silenciades per detonacions i trets més propers. Vam sentir aquest espetec durant cent dies, cada vegada més esmorteït, fins que, de sobte, una tarda, la Coberta, amb els seus vint milions d'habitants, es va submergir en un silenci submarí. Hi va haver tants rumors sobre l'ús d'avions de guerra contra els que s'havien quedat fora, que al final el Conductor va haver de dirigir-se al "poble íntim" per justificar aquests bombardejos. És veritat que hem bombardejat, va dir; al principi per intentar protegir el "poble èxtim", o els seus millors elements, del bestiar ressuscitat que els perseguia; al final per alleujar els seus patiments. La decisió es va prendre, va afegir, després que les nostres cambres registressin una petició per part d'un grup d'antics funcionaris i les seves famílies. Ha estat, va concloure, una operació d'eutanàsia col·lectiva, en cap cas una agressió per evitar que entressin; perquè com tots sabeu, va afegir, una vegada tancades les portes, ni ells podien entrar ni nosaltres franquejar-los el pas. Uns s'ho van creure, altres no, però fins i tot els escèptics vam percebre aquest silenci, ens dolgués o no, com un alliberament.

Mentre va durar -gràcies a aquests sorolls i a la nostra imaginació- la diferència entre "dins" i "fora", la vida del "poble íntim" va ser més o menys harmònica i solidària. Després tot va canviar i es van començar a traçar línies invisibles a l'inte-

rior de la Coberta. Més enllà de la classe governant, l'autoritat incontestable de la qual es basava en les seves competències tecnològiques (font del manteniment comú), la població es va dividir de seguida en dues "races": la dels que s'havien quedat dins per raons aleatòries i la dels que s'havien "guanyat", d'una manera o una altra, la salvació. Jo era una "salvada aleatòria" -estava de pas a la ciutat quan es van tancar les portes- i reconeixia amb dolor i culpa que els que s'havien quedat fora, entre ells la meua mare i el meu marit, eren perfectament intercanviables amb nosaltres. Per això mateix érem considerats "virtualment forans" o "virtualment èxtims" per tots aquells que havien lluitat, i fins i tot matat, per un lloc a la Coberta.

Molt aviat es va reproduir a l'interior la divisió entre "els de fora" i "els de dins", amb conseqüències inicialment només socials, però de seguida també econòmiques. Molts "salvats aleatoris" van començar a inventar-se mèrits, i fins i tot a falsificar certificats (gran negoci de la Segona Època) que confirmaven oficialment que no eren allí per atzar sinó a costa de grans sacrificis: que havien abandonat les seves famílies, prostituït els seus cossos, subornat funcionaris i fins i tot assassinat amb les seves pròpies mans per assegurar-se la supervivència. Només aquests, es deia, formaven part del "veritable poble íntim", respecte del qual els "aleatoris" érem considerats forasters una mica amenaçadors: com que podríem haver-nos quedat fora, pertanyíem, de fet, a l'"exterior".

Quan fa dos anys el govern va revelar que havia errat el "càlcul de vida" i va haver de revisar manualment el sistema de distribució de béns, va començar l'anomenada Tercera Època; i aquesta diferència va adquirir una importància decisiva. Els "salvats aleatoris" vam començar a rebre menys aliments, pitjors vestimentes, drogues adulterades, i vam acabar havent de treballar al servei dels "salvats meritoris" a canvi de la nua existència. En realitat som de "fora" i, si és veritat que no poden obrir les portes i llançar-nos a l'exterior, tenen dret absolut sobre les nostres vides.

Un grup d'"aleatoris", sobretot dones, ens hem proposat resistir. La Coberta és una intimitat perfecta, però hem pensat que, si dins s'hi ha generat un exterior negatiu, potser també podem trobar, en aquesta ciutat sense costures, un exterior positiu, fins i tot físic, en el qual refugiar-nos i des del qual defensar-nos. Per molt petit que sigui l'espai, si hi caben diversos cossos, sempre serà possible trobar-hi o produir-hi un buit: una aixella, per dir-ho així, en l'inevitable poble íntim; una aixella que sigui un "dins" per a la nostra intempèrie i un "fora" per als que fugen del Conductor i els seus meritoris. No perdem l'esperança que la Quarta Època sigui una mica millor. ●

/ NÚRIA CURCOLL

CUINA DE BARRI
 ESMORZARS
 MENÚ AL MIGDIA
 CARTA DE NIT
 OPCIO VEGETARIANA
 BEGUES DE LA TERRA
 CERVESES ARTESANES
 CULTURA POPULAR
 C/PREMIÀ 20, BAIXÓS, 08014
 SANTS. PAÏSOS CATALANS
 93 422 16 13 WWW.TDK.CAT

integral   **CONSULTORIA I ASSESSORIA COOPERATIVA**
 Des de 1987
 Av. Diagonal, 442 bis, 2ª planta
 08037 Barcelona
 Tel: 93 208 07 32
www.grupintegral.es

Festa de tardor de la Directa
 Celebrem el periodisme transformador en comunitat
 Diumenge 17 de novembre
 de 11.30 h a 18 h
 Can Masdeu
 Directa

ressenyas

De la dominació industrial a la dominació digital

Guille Larios | @La_Directa

Es tracta d'una reedició actualitzada d'aquesta obra col·lectiva publicada originalment l'any 2012, gestada per l'acadèmia i l'activisme francès que formen el grup Marcuse i que participen des de fa anys en lluites contra l'omnipresència de les tecnologies de la informació.

Han passat set anys des de la seva publicació original, però les pors i crítiques que llavors ja avançaven es compleixen ara més que mai. La mecanització i la burocratització de la societat han trobat la seva tercera pota de reforç en la informatització; processos que han avançat fins a conquerir l'hegemonia digital de tots els àmbits de la societat. Tothom necessita un telèfon, un ordinador, l'administració impulsa la digitalització i l'acceleració d'internet com a política, la repressió i el control avancen amb la nostra participació, i la transformació antropològica de l'existència ens redueix a informació i dades.

La invasió electrònica ha suposat una alteració en la producció material i infraestructural, així com una colonització de la vida personal

a través de la dependència de gadgets *high tech*. I la societat ha esdevingut un eixam cibernètic, impulsat i sostingut a través d'aquesta ideologia justificadora, d'un imaginari i d'unes lògiques que condicionen la mirada política, artística o científica, cada cop més racional.

El grup Marcuse també discuteix aquest dogma optimista que ens fa creure que l'alliberament humà sorgirà a través del miracle tecnològic. I ho fa mostrant-nos com aquesta digitalització no és aleatòria ni neutral, sinó que històricament està supeditada al servei de les elits, governs i grups empresarials i està impregnada d'intencions sociopolítiques que perfeccionen el consum, el control i la dominació. Planteja una qüestió de fons, de naturalesa gairebé existencial: més enllà d'una ingènua dissidència individual, podem fer quelcom col·lectiu que estableixi una altra relació amb la vida? Podem viure una vida humana autònoma més enllà d'infraestructures i dispositius electrònics que s'han convertit en les nostres pròtesis? ●

LLIBRE
La libertad en coma
Grup Marcuse
Ediciones El Salmón
2019
285 pàgines

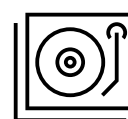
El cor del Delta

Xavier Puig i Sedano | @xavierps7

Allà on l'Ebre es troba amb la Mediterrània, sis músics llauren la història popular des de la música d'arrel. Quico el Cèlio, el Noi i el Mut de Ferreries fan bategar l'ànima de tots aquells que durant anys han trepitjat arrossers i muscleres. Aquest cop, situant el cor de tot plegat a la icònica illa de Buda, amb el seu *Viatge a Buda* (Discmedi, 2019) per descobrir l'indret on "les aigües van i venen i la terra somriu" i fins on s'han desplaçat per enregistrar el disc.

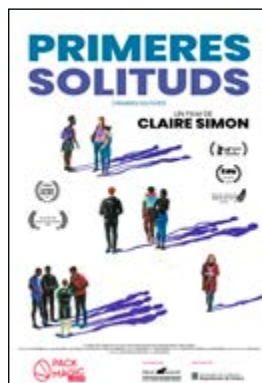
"Una terra on se canta és bona per a viure", diuen a la cançó "Canta l'illa de Buda". Partint d'aquesta premissa,

el grup ebrenc omple d'ànima les contrades del sud de Catalunya. Entre jotes i pasdobles, de la taverna al far, recollint melodies populars i fent-se acompanyar per antics habitants de l'illa -ara deshabitada-, els tortosins despleguen un folk viu i actual. Aprofiten l'indret, també, per connectar amb les reivindicacions climàtiques que tant afecten el Delta a "La mar se fa gran". Per cloure el repertori, regalen també una tria de cançons de l'històric cantautor Josep Bo, entre les quals destaca "Lo Carrilet de la Cava", un autèntic himne ebrenc ple de nostàlgia. ●

MÚSICA
Viatge a Buda
Quico el Cèlio, el Noi i el Mut de Ferreries
Discmedi, 2019

Aleshores ballem

CINEMA
Primeres solituds
Claire Simon
Pack Mágic, 2018
100 minuts

Diana Mizrahi | @dianamizrahi_

Si algú explora fins a les profunditats el que anomenem cinema documental, és Claire Simon. Paradoxalment, els resultats semblen ficció. Aquesta cineasta, filla de l'escola de Jean Rouché, salta al buit sense xarxa en cada presa. I no ho fa per tornar de les caveres subterrànies que visita carregada de gestes èpiques que facin trontollar el curs de la història, no. Els seus treballs operen una revolució molt més subtil, que situa al centre les intimitats silencioses que habiten els espais de cada dia.

En el cas de *Primeres solituds*, els passadissos, bancs i aules d'un institut. Simon explora el revers d'aquest

univers educatiu fent emergir l'escolta, l'empatia, la complicitat... En definitiva, les lleis que imperen en absència de la mirada adulta.

Tothom ha tingut experiències de soledat, però poques vegades se'n parla. En aquest film, els adolescents es descobreixen davant la càmera -que sembla que no hi sigui- en les històries que xiuxiuegen els companys de classe. Històries de soledat a casa, amb la família, davant la idea de futur o mirant enre. Soledats ballades a ritme de *new beat* o percebudes des d'un punt qualsevol de la perifèria parisenca. Soledats belles. S'estrena el 18 d'octubre. ●

/ SANDRA GONZÁLEZ

Grace Munene,
rapera i activista
LGBTI de Kènia

“Les discogràfiques m’amençaven per fer ‘música gai”

Grammo Suspect és el nom artístic de la cantant de hip-hop Grace Munene (Lamu, Kènia, 1982). *Grammo* és un acrònim del seu nom i cognom, i la paraula *Suspect* fa referència que, durant tota la seva vida, sempre ha estat assenyalada com a “sospitosa habitual” de tots els problemes pel simple fet de ser lesbiana i per tenir una actitud i una manera de vestir i caminar considerada masculina. La cantant i compositora keniana ha patit insults, assetjaments, agressions verbals i físiques i amenaces de mort des que va sortir de l’armari l’any 2015. Ella, lluny de callar, ha abanderat la lluita pels drets LGBTI amb la seva música i els seus missatges i fotos apoderadores amb la seva parella, que difon a les xarxes, fins al punt que moltes l’han proclamat “ambaixadora arc de Sant Martí de Kènia”. Des del setembre, Munene es troba a la residència artística del Konvent, al Berguedà, a través del projecte Artists at Risk, que acull artistes que són amenaçades i perseguides al seu país d’origen.

Víctor Yustres | @victoryus3

Quina va ser la teva primera connexió amb la música?

Va ser de petita, quan anava a l’església. Hi anava per escoltar música, però també per aconseguir la meua mare. He crescut allà i des de ben petita m’han inculcat que ser lesbiana o gai és un pecat. Va ser complicat desmuntar aquesta educació i assumir que Déu m’ha creat així, i per tant ningú m’ha de dir que no tinc dret a ser com soc. Ens hem de sentir orgullosos de ser diferents.

I aquest orgull, l’expresses a través del hip-hop?

Sí, el hip-hop m’inspira i és la meua via d’expressió natural. Quan vaig veure a la televisió la cantant Nazizi Hirji, la primera dona de Kènia que rapejava, em vaig enamorar d’aquell ritme.

Dius que la teua música representa les teves experiències vitals, “especialment les més dures”. Has tingut una vida dura?

Sí. He estat insultada, amenaçada i agredida diverses vegades pel carrer per la meua manera de vestir i de caminar. Uns policies em van apallissar, em van despullar i em van tallar les rastes. L’any 2006 em va segrestar una secta i em va mutilar els genitals. Les dones més masculines i els homes més efeminats som qui patim més les agressions perquè som més visibles. Només la nostra aparença ja molesta.

El teu àlbum més famós, *Embrace Diversity* (2015), se centra justament en aquestes discriminacions. Com sorgeix el projecte?

Sorgeix després de conèixer les històries de més d’un miler de persones LGBTI en diferents trobades de l’organització Out of Kenya, on participava activament. El primer single, “Injustice”,

que explica casos reals de discriminacions que pateixen dia a dia diverses persones homosexuals, el vaig enregistrar després que l’aleshores president del país, Uhuru Kenyatta, afirmés que “els drets LGBTI no són un problema a Kènia”. Volia gravar un àlbum que demostrés que les violències i humiliacions existeixen.

Gràcies a aquest àlbum i al teu activisme t’han proclamat “ambaixadora LGBTI” de Kènia.

Sí, quan vaig publicar *Embrace Diversity* em van contactar moltes persones LGBTI a través de les xarxes. La majoria no s’atreuen a sortir de l’armari, però se sentien inspirades per la meua música. Em deien que continués fent d’ambaixadora dels drets LGBTI i he agafat aquesta responsabilitat amb orgull.

Vas sortir de l’armari publicant unes fotos amb la teua parella a les xarxes. Com va reaccionar el teu entorn?

Bona part de la meua família em va deixar de parlar o em va bloquejar. Em van dir que els estava avergonyint. També van deixar de programar les meves cançons a la ràdio i totes les discogràfiques em van tancar la porta i m’amençaven de denunciar-me a la policia per produir “música gai”. Per sort, també he rebut missatges de suport i d’amor. Això m’ha donat força per seguir vivint.

Ara que estàs a la residència artística del Konvent, quins seran els propers passos?

Estic fent col·laboracions amb músics catalans, faré algun concert i preparo un àlbum inspirat en Barcelona. M’inspira molt l’activisme que hi ha aquí i com s’aprecia l’art. També estic escrivint una cançó que es dirà “Fuck you”, adreçada als racistes i feixistes. ●